

DUHOVNI PASTIR.

Izhaja vsak mesec. — Velja 4 gld. na leto.

Letnik XI.   V Ljubljani, decembra 1894.   *12. zvezek.*

Prva adventna nedelja.

I. Vesoljna sodba. — I. Naši tožniki pri poslednji sodbi.

Kakor je telo brez duše mrtvo, tako
je vera brez del mrtva.

Jak. 2, 26.

Strašan dan bo tedaj, kakor nam današnji sv. evangelij popisuje, poslednja sodba. Radi njegove grozovitosti so se ga celo najsvetejši možje spominjali le z velikim strahom. Sv. Krizostom je večkrat rekel: »Če se spomnim sodnega dneva, pretrese me velik strah.« Pobožni Job je večkrat zdihnil: »Kaj čem početi, ko pride Gospod k sodbi?« Bogaboječi kralj David je v svoji spokornosti večkrat zaklical: »Presuni moje meso s svojim strahom, zakaj tvojih sodbâ se bojim.« Če so tedaj tako sveti in spokorni možje s takim strahom in trepetom pričakovali osodepolni trenotek vesoljne sodbe, če so le z bojaznijo in trepetom gledali nanj, kaj homo pa še-le počeli mi ubogi grešniki, kako gorje pa pride še-le na nas? Koliko uzroka imamo še-le mi pred njo se tresti in bati. Kdo bi pač obstal pri tako ostri in pravični sodbi? Predragi v Kristusu, sojeni bodemo tedaj enkrat vsi, sodbo samo izrekel bo sam božji Sin Jezus Kristus. Toda pri vsaki sodbi so navzoči tudi tožniki, ki tožijo krivičnika in pričajo zoper njega. Kdo bo pa pogubljene tožil pri poslednji sodbi? Kateri bodo vstali zoper nas, zoper naša hudobna dejanja, kateri bodo naši tožniki? Na to vprašanje vam hočem v današnjem govoru odgovoriti.

Judje so imeli sv. pismo starega zakona. Mojzes jim je spisal postavo božjo, natanko jim razložil voljo božjo, deset božjih zapovedij. Judje so bili tudi na svoje sv. knjige ponosni, veliko spoštovanje so imeli do svojega božjega poslanca Mojzesa, — a spolnovali niso njegovih svetih nauk, niti ga posnemali v njegovem sv. življenju. Živel so tako, kakor bi jih Mojzes ne bil nikdar učil, kakor bi ne imeli sv. knjig. Radi tega jim je božji Učenik večkrat zatrdil: Nikar ne mislite, da vas bodem jaz zatožil pri svojem Očetu, Mojzes, v katerega vi zaupate, on je, ki vas toži. Jezus Kristus je tedaj Judom rekel, da jih bode tožil Mojzes in sv. bukve, katere jim je zapustil, da jih bo tožila njih vera sama. Imeli so zapisano voljo božjo, prebirali so sv. knjige, a lepih nauk niso spolnovali v svojem življenju.

Kakor Judom, tako se bode godilo tudi nam kristijanom. Tudi nas bo tožila naša sv. vera, tožil nas bo sv. evangelij. Sveti apostol Pavel pravi: *Katerikoli so namreč brez postave grešili, bodo brez postave pogubljeni, in katerikoli so pod postavo grešili, bodo po postavi obsojeni.* (Rim. 3, 12.) Paganski neverniki bodo sicer pogubljeni, toda Bog jim ni take milosti delil, ko nam, niso imeli pravega spoznanja Boga, niso poznali njegovih deset zapovedij. Kristijani pa imamo to milost, da se nam oznanjuje pravi Bog, prava vera, da nam služabniki Božji razlagajo sv. evangelij, našega božjega Sina Jezusa Kristusa. In ravno zaradi tega bodo kristijani strožje sojeni ko pagani, tožila jih bode njih sv. vera. Marsikdo sliši božji nauk, pa je vse jedno nečist v svojem življenju, marsikdo se zove kristijana in trdi, da je njegova vera sveta, a življenje njegovo je tako grdo. Radi tega ga bode vera sama tožila. Sv. Pavel pravi: Tisti dan, kadar bo Bog sodil, bodo se misli med seboj tožile in izgovarjale. V dan sodbe se bode kristijan po svoji veri moral sam obsoditi v pogubljenje in ravno ta samolastna sodba, ki jo bode pogubljeni sam nad seboj izrekel, ta bode jedna izmed največjih kaznij za vse kristijane, ki sedaj nočejo po veri živeti. Pri vesoljni sodbi bodo pogubljenega taka čutila navdajala. Vera mu bode rekla: Poglej, koliko dobrega si se učil, koliko pridig slišal, koliko božjih resnic vedel, koliko si veroval! Vest mu bode pa očitala, koliko greha in hudobij si storil. Nič ni bilo boljšega, ko tvoja vera; toda nič slabšega, ko tvoje življenje. Veroval si ko pameten človek, živel pa ko neumna žival. Vera ti bode očitala: Poglej, kako te je božji Zveličar po svojem vzgledu napeljeval k čednostnemu življenju in te odstranjal od

hudobije, a pomisli, kako si hodil za Jezusom Kristusom, ali nisi temveč služil njegovemu največjemu sovražniku — hudobnemu duhu? Pomisli, kako ti je sv. evangelij kazal pot proti nebesom, a kako si se radi svoje poželjivosti, mesenosti od te poti odstranil in se tako pogreznil v večni propad. Tako se bode brezbožni kristijan sam obsodil in sodbo Jezusa Kristusa z največjim strahom pričakoval, pričala bode zoper njega njegova lastna vera.

Tresli se bodo sicer tudi ajdje, neverniki, katerim se vera ni oznanjevala, tresel se bode gotovo tudi krvoločni paganski rimski cesar Nero, ki je kristijane tako neusmiljeno preganjal, umoril prvaka apostolov, sv. Petra in Pavla. Tresli se bodo vsi paganski sovražniki sv. cerkve: toda še veliko več vzroka se ima bati pogubljeni kristijan. Cesarji, kralji in vsi drugi, ki so preganjali kristijane in sv. katoliško cerkev v prvih časih, s tem niso nič škodovali sv. cerkvi, ker čimbolj so jo preganjali, tembolj se je množila, kakor pravi neki cerkveni učenik: Kri mučenikov je seme kristijanov. Toda kristijan, ki ne živi po svoji veri, ki ne spolnuje deset božjih zapovedij, škoduje sv. katoliški cerkvi, ji je v veliko sramoto, tak kristijan je izvržek sv. katoliške cerkve, spaček svojega imena, ni vreden, da se kristijan imenuje; tak kristijan dela največjo nečast Jezusu Kristusu, ki se sramuje tako slabih učencev; tak kristijan je zasmehovalec sv. evangelija, zasmehovalec svoje vere, in zaradi tega bode njegova sv. vera tako ojstro proti njemu nastopila in ga tožila pravičnemu Sodniku.

Predragi v Kristusu! V kako velikem strahu bomo na dan poslednje sodbe, če ne bomo po naukih sv. vere živeli in od svoje vere toženi in obsojeni.

Zoper pogubljene kristijane nastopila bode tedaj najprvo sv. vera, nastopili bodo pa tudi vsi oznanovalci sv. vere, v prvi vrsti štirje sv. evangelisti, oni sv. možje, ki so spisali sv. evangelij. Sv. Matevž bode rekel: Mijlonkrat in milijonkrat se je moj evangelij s prižnic oznanoval in razlagal ljudem, toda brez sadu, brez koristi. Moj evangelij, rekel bode sv. Lukež, je nečistnikom obetal smrt in večno pogubljenje, toda nič ni izdalo. Moj evangelij, pravi sv. Marka, obeta zmernim kristijanom večno življenje, pijancem pa večno pogubljenje, in kaj je pomagal? Moj evangelij, pravi sveti Janez, je poln ljubezni do Boga in do bližnjega, toda kristijani so preganjali in sovražili Boga in bližnjega. Tako bodo kristijane tožili štirje evangelisti. Vstali bodo pa zoper pogubljene kristijane tudi vsi drugi duhovniki, ki so jim oznanjevali sv. vero. Vaši duhovniki

vas bodo tožili, ker jih nočete poslušati in ubogati. Nihče izmeje vas se ne bode mogel zagovarjati, češ, nisem slišal, nisem bil poudčen, nisem tega vedel; vera se je vsem vam kristijanom oznanjevala in priča tega so brezštevne prižnice, s katerih je odmeval glas božjega služabnika, ki je oznanjeval besedo božjo, presveto vero. Tako bodo tedaj duhovniki stopili k Sodniku in mu rekli: »Ne nas, temveč tvojo postavo, tvoje zapovedi so zaničevali, ne nas, ampak tvoj sveti evangelij so oskrunjali z nespodobnim življenjem, tedaj morajo tudi po tvojem evangeliju sojeni biti in pahnjeni v večni ogenj.

Kdo bo še vstal kot tožnik zoper pogubljene kristijane? Vsi oni ljudje, katerim se sv. evangelij ni oznanjeval, in ti so ajdje, neverniki. V sv. pismu beremo: *Možje Ninivljani bodo vstali ob sodbi s tem rodom in ga bodo obsodili.* In kdo so ti Ninivljani? Oni ljudje, ki niso poznali volje božje, niti božjih zapovedij, ti so neverniki, pagani. Kako bodo pač ti, ki bodo tudi pogubljeni, kako bodo mogli ti tožiti? Radi tega, ker mnogo nevernikov bolj kristijansko živi, ko kristijani sami. Marsikak Turek je bolj zmeren, ko kristijan, marsikaka paganka ima več sramožljivosti, več spodobnosti, ko marsikaka hči kristijana. Če bodo pa že ti pogubljeni, ki so bolj božje živeli ko marsikateri kristijani, če tudi niso poznali deset božjih zapovedij iz evangelija, ne bodo-li nastopili kot tožniki proti onim, ki so znali voljo božjo in se grje obnašali. Če smo mi pogubljeni, dejali bodo, koliko večjo kazen zaslužijo oni, ki so poznali voljo božjo, ki bi bili lahko živeli po desetih božjih zapovedih, pa niso hoteli. Tako bodo celo neverniki govorili zoper nas.

Naši tožniki pri vesoljni sodbi bodo tedaj: naša presv. vera, štirje evangelisti, vsi drugi duhovniki in celó neverniki. Koliko tožnikov bo pač nastopilo zoper nas! Da pa ne bodo imeli povoda nas tožiti, zato moramo po sv. veri živeti, vero v dejanju kazati, to je spolnovati deset božjih zapovedij in pet cerkvenih. Vera brez dobrih del je mrtva. Kaj nam pač pomaga sama vera? Kaj bi pomagalo trem Modrim, da se jim je zvezda prikazala, ko bi ne bili šli za njo? Bi bili li prišli do Betlehema, do novorojenega božjega deteta Jezusa Kristusa? Ravno tako, kaj bi nam pomagalo, ko bi imeli sv. vero, pa bi ne živeli po nji? Še na veliko slabejem smo. — Ko je Jezus videl, da v mestih, kjer oznanjuje svoj božji nauk in ga s čudeži potrjuje, ko je videl, da se Korozajim in Betsajda zbog tega nočete spokoriti, zažugal jima je: *Gorje tebi, Korozajim, gorje tebi, Betsajda,*

zakaj ako bi se bili v Tiru in Sidonu godili čudeži, kateri so se pri vas godili, bi se zdavnej v ojestrem oblačilu in pepelu spokorili. Pa vam tudi povem: Tiru in Sidonu bo ložje sodni dan, kakor vam. In ti Kafarnavm, ali se boš do neba povzdignil? V pekel boš pahnjen, zakaj ako bi se bili v Sodomi godili čudeži, kateri so se v tebi godili, bi bila še do današnjega dne ostala. Pa vam tudi povem, da bo sodomski zemlji ložje sodni dan, kakor tebi. (Mat. 11, 20—29.) S temi besedami je pač Jezus Kristus hotel povedati, da se bode kristijanom slabeje godilo, ko ajdom, radi tega, ker so zavrgli milost božjo.

Večkrat, predragi v Kristusu, moramo tedaj misliti na poslednjo sodbo in se vzlasti vprašati samega sebe: Ali bi mogel stopiti sedaj pred sodni stol? Večkrat moramo pomisliti besede sv. pisma: *Tisti hlapec pa, kateri vé voljo svojega gospoda in se ni pripravil in ni storil po njegovi volji, bo zelo tepen.* (Luk. 12, 47.) Če bodedo pa po božjih in cerkvenih zapovedih skušali živeti, Jezus Kristus ne bode za nas sodnik k večnemu pogubljenju, temveč kralj k večnemu plačilu. Amen.

Fr. Žvan.

2. Dvojna tema.

Zavrzimo dela teme, in oblecimo orožje svetlobe. Rim 13, 12.

A. 1. Topli veseli dnevi so nas zapustili; prijazne poletne noči so zginile; solnce je svojo stezo vkrenilo v druge dežele; nastopila je mrzla zimska dôba, meglena in neprijazna; dolge so noči v gosto temo zavite. Ta tema nas spominja na začetek sveta, ko je voda pokrivala zemljo, tema zavijala svet, in Duh božji je plaval nad vodami.

2. Sveti adventni čas in njega tema pa nas spominja tudi na tisto dušno temo, ki je ljudi obdajala, tlačila in morila, predno je Jezus, luč sveta, prišel na zemljo; pa tudi na tisto temo nas spominja, o kateri govori sv. evangelij: *Znamenja bodo na solncu, luni in zvezdah, in na zemlji bode stiska . . .* (Luk. 21, 26—33.) Solnce bode brez žarkov, luna brez luči, zvezdice brez svetlobe; tedaj bode dolga temota večne praznote za vse pogubljenje. Zato nas sveti apostol Pavel tako lepo opominja, naj bi

ušli tej grozni temoti večnega pogubljenja, govoreč: *Zavrzimo dela teme, in oblecimo orožje svetlobe.*

3. Ker homo vsi morali v temi — vstajati, k svitnicam iti po temi, k svetim zakramentom hoditi v temi — zato vam danes govorim o dvojni temi, in sicer o temi: 1. telesa, 2. duše.

B. 1. — Vsa narava potrebuje počitka: človek, živali in še zemlja. Ta počitek nam daje noč. Vendar pa je tema za nas *a)* neugodna. Popotniku je neprijetno v temni noči tapati po grudah, po blatu . . . zato se potruži, če le možno, da še ob svetlem dojde domov. Mornarji na globoki vodi še-le vedó, kako sitno je po oblačni noči na morju se voziti. In, če še doma iz ene hiše v drugo greš, ti je sitna tema. Najbolj pa vedó, kako neugodna je tema, bolniki, ki po noči spati ne morejo ter željno pričakujejo belega dne — mile juterne zarije. Telesna tema je *b)* strašna, to je slepota. Zdravo, bistro oko je velik, največji dar božji; vsako drugo težavo še ložje, rajše prenašamo, ko pa slepoto. Slepce je strašen siromak. Le pomislimo slepca pri potu, kako grozno je kričal: Jezus! Sin Davidov, usmili se me! (Luk. 18, 35—43.) *c)* Ti imaš zdravo oko, bodi Bogu hvaležen! Gledaj rad Jezusa v altar-skem zakramentu; prihajaj gledat Mater božjo k svitnicam, da te ne bo obdala:

2. Dušna tema. — Duša nima očij, ne gleda belega dneva, ne črne noči. Kadar govorimo o dušni temi, vselej razumimo *a)* pregrešnost. V taki dušni temi so nekdanji ljudje zdihovali in Boga prosili za pomoč in Odrešenika: »Vi oblaki ga rosite, in ti zemlja odpri se, in porodi nam zveličarja.« Reveži pravega Boga več poznali niso in so si delali izmišljene bogove ali malike. K njim so zahajali, nje so molili in čistili; pa so tudi vedno globokeje zapadali v hudobije in pregrešnost. Le kar grozno je, in čuditi se moramo, kako je celo judovsko izvoljeno ljudstvo postalo zaslepljeno. Lesene, železne pa tudi zlate bogove so si delali; še celo ljudi in nedolžne otročiče so jim darovali in žgali. V toliko grešno temo so bili zabredli! Le-tem dušnim slepcem je pisal sv. apostol Pavel prelepo okrožnico ali apostolski list, v katerem jih iz malikovalskega spanja budi in kliče iz dušne teme: *Bratje! vemo čas, da nam je že ura iz spanja vstati. Zdaj namreč je naše zveličanje bliže, ko kadar smo se poverili. Noč je prošla, dan pa se približal. Zavrzimo toraj dela teme, in oblecimo orožje svetlobe.* (Rim. 13, 11—12.) In kateri so ga ubogali, prišli so iz

dušne teme na beli dan pobožnosti in svetosti; drugi pa se pogreznejo: β) v večno temo, ki duše obdaja v tisti grozni ječi, kamor nikoli ne prisije solnce milosti božje; kamor nikdar ne prisije luna usmiljenja Jezusovega; kamor vekomaj tolažljivo ne primiglja zvezda Marija, Besede Jezusove: *Takoj po stiski tistih dnij bo solnce otemnelo, luna ne bo dala svoje svetlobe, in zvezde bodo popadale z neba* (Mat. 24, 29.), so celo primerne za ta kraj večne teme pogubljenih in zavrženih duš, kateremu peklo pravimo. Tam večna tema grozne žalosti in trpljenja obdaja in muči nesrečne zavržene duše; saj nam je ljubi Jezus, Sin živega Boga, to sam povedal v priliki nemarnega gosta, kateri se ni hotel svatovsko obleči, govoreč: »Zvežite mu roke in noge, in vrzite ga v skrajno temnico; ondi bo jok in škripanje z zobmi. (Mat. 22, 13.)

Morda te zdaj tvoje žalostno srce vpraša: γ) kaj pa dela to grozno dušno temo, ali kaj duše vleče v to večno temo pekla? — Dela teme pa so znana; sv. apostol Pavel nam nekatera v današnjem listu opisuje in pred njimi svari, govoreč: *Zavrzimo tedaj dela teme, in oblecimo orožje svetlobe. Kakor podnevi pošteno hodimo, ne v požrešnosti in pijanosti, ne v nečistosti in nesramnosti, ne v kregu in nevoščljivosti.* (Rim. 13, 22—13.) Oj, škoda, da vam zaradi prekratkega časa o le-teh delih večne teme: o pijanosti, nečistosti in o kregu namreč, ne utegnem več govoriti. Samo toliko še pač moram omeniti, da sv. apostol Pavel veli: *O takih delih vam napovem, da, kateri taka delajo, ne bodo dosegli kraljestva božjega.* (Gal. 5, 21.)

C. To bi bila tedaj dvojna tema: tema telesna, sitna; in nevarna tema duše, katere se moramo na vso moč varovati. Te dvojne teme se spominjajte zdaj v sv. adventnem času, ki je čas zveličanja ali rešenja iz te večne teme pekla. — Bodoči terek je god sv. Barbare, device in mučenice. Bila je v temi paganske nevere rojena in vzgojena. Po milosti božji je spoznala Jezusa, Zveličarja in edino pravega Boga, ki ga je iz vsega srca ljubila in dobila nebeško veselje. Drugače bi pa bila njena duša vržena v temo večnega pogubljenja. — Prelepo nas vse: mlade in stare, moške in ženske, ta devica, sv. Barbara opominja, naj bi tudi mi zapustili grešno temo, da bi nekda v nebeški svetlobi gledali milega Jezusa in Marijo Devico. Ljubljenci poslušalci! *Zavrzimo toraj dela teme, in oblecimo orožje svetlobe.* Amen. Simon Gaberc.

Praznik brezmadežnega Marijinega spočetja.

I. Poslednja sodba — II. Marija naše pribežališče pri vesoljni sodbi.

Moje veselje je bivati s človeškimi
otroci. Preg. 8, 31.

Rimski cesar Tiberij si je vselej, kadar je hud vihar nastal, ko je grmelo in treskalo, dal na glavo venec iz peres lorberjevega drevesa in to radi tega, kakor pravi zgodovinar Plinij, ker lorberjevo zeleneče drevo še nikdar ni bilo od strele zadeto. Tako se je cesar Tiberij varoval pred nevihto. Neki angleški škof Ceada je pa ob velikem viharju bežal v cerkev, pri altarju iskal svojega zavetja.

Predragi v Kristusu! Vesoljna, poslednja sodba, bode pač, kakor smo slišali, najljutejši vihar, ki si ga moremo misliti. Grmenje in hobnenje bode razodevalo božjo moč, kakor pravi Job: *Bog čudno grmi s svojim glasom. Ogenj božje jeze bode švigal in bruhal nad krivičnike, kakor pravi David v svojih psalmih: Ogenj se vnema pred njegovim obličjem in okolo njega je močen vihar.* In ta strah naš, ki ga bode prouzročila jeza božja, ta strah se bode množil in vekšal, ko bodo, kakor smo pretečeno nedeljo slišali, nastopili zoper nas mnogoteri hudi tožniki; nastopila bode zoper nas naša sv. vera, apostoli, duhovniki, pagani in nas oostro tožili večnemu Sodniku. In v tem strašnem viharju, v tej strašni nevihti, ki se bode razodevala poslednji dan, kam hočemo mi ubogi grešniki se zateči, da bi jezo Sodnika utolažili, kje hočemo iskati pomoči, pribežališče svoje, kako moremo odgnati strelo večnega Sodnika? Kakor cesar Tiberij denimo si na glavo venec iz lorberja, zatecimo se k onemu vedno zelenečemu lorberjevemu drevesu, ki raste v nebeškem rajju, ki tako mogočno odžene vsak vihar, ki one, kateri k temu drevesu pribežijo, tako zvesto varuje pogube, ki ima tako košate veje, da vse ljudi vsprejema pod svoje pribežališče, isto lorberjevo drevo je naša ljuba Mati, prečista Devica Marija.

Če oče tepe otroka, priteče otrok v naročje svoje matere, ker vé, da je mati boljša, bolj usmiljenega srca. Ko pa mati vidi to veliko otroško zaupanje, to veliko ljubezen, zdi se jej tako dobro, da začne zagovarjati svojega otroka in prosi razjarjenega očeta zanj. Ravno taka priprošnjica je tudi nam Marija. Če kak služabnik ali služabnica nebeškega Očeta zelo razžali, razjezi, odkrije Marija

svoj plašč usmiljenja, ko hoče Bog njegovo dušo kaznovati, in skrije svojega varovanca, da se ne pogubi. In to more Marija. Pri vesoljni sodbi sodil nas bode Sin božji, Jezus Kristus, čegar mati je Marija. Če imamo pa mater kot svojo priprošnjico, nam Sin ne bode nič žalega storil.

Leander, znamenit mož v Britaniji, hotel je svojega kralja zastrupiti. Toda kralj zvé o tem strašnem naklepu svojega nezvestega služabnika, jeza ga popade, teče od jedne sobe do druge z mečem v roki, da bi hudobnemu Leandru glavo precepil. Toda kaj stori Leander. Hitro gre v sobo kraljeve matere Agripine, pade pred njo na kolena, se skriva za njo od strahu pred kraljem in jo prosi pomoči. Čez nekoliko časa pride tudi kralj v isto sobo ves besen od same jeze, uže hoče mahnuti z mečem, a mati ga ustavi in reče: »Stoj, kralj, če je tudi ta človek vreden, da ga umoriš, a mati tvoja ga vendar more rešiti, mu vendar more dati varstvo«. Na mile materine besede vrže kralj morilni meč od sebe in se utolaži. Tako je materina beseda in prošnja omečila kraljevo srce. — Bolj mogočne priprošnjice tedaj tudi mi ne moremo dobiti, da bi jezo večnega Sodnika utolažili, kakor tebe, o Marija, ki si zaslužila biti Mati istega Sodnika. Marija je oni plašč, pod katerim dobimo zavetje.

Kako nam vže tu na zemlji pomaga pri vseh naših potrebah. Marija je pomočnica bolnikom. V evangeliju beremo, da se je žena, ki je trpela uže 12 let na krvotoku, z velikim zaupanjem dotaknila Jezusovega plašča in takoj dobila zdravje. Koliko tisoč in tisoč bolnikov pa je vže pribežalo pod plašč Marijin in bilo ozdravljenih! Vprašaj tisoč in tisoč romarjev, ki po celem katoliškem svetu hodijo na Marijina božja pota, vprašaj jih, zakaj več ur, več dnij romajo? Le vprašaj jih, in odgovorili bodo, da materina ljubezen Marijinega srca jih tja vleče in vabi. Pojdite in obiščite Marijina svetišča, poglejte ginljive podobe bergelj, lase in druge reči, ktere so pobožni kristijani ob stenah in kraj oltarja nanesli v znamenje za prejete dobrote. Vse to nam glasno kliče: Marija je najboljša mati. A ne pomaga nam samo v telesnih potrebah, pomaga nam v zlasti v dušnih, saj ona je mati grešnikov. Sv. Jera je videla enkrat Marijo z dragocenim plaščem, in pod tem plaščem so bile najgrje, najostudnejše živali, grešniki, katere Marija varuje pod svojim plaščem. In res, nezaslišano je, da bi bil kak ubog grešnik k temu plašču pribežal in bi bil zapuščen. Sv. Brnard pravi v svoji lepi molitvi: *Spomni se, o premilostljiva Devica Marija, da ni bilo še nikdar slišati, da bi bil kdo zapuščen, katerikoli je pod tvojo brambo pribežal, tebe pomoči prosil in se tvoji prošnji*

priporočil. Vsak izmed ljubih mi poslušalcev iz lastne skušnje lahko vé, da je po Mariji že toliko milosti prejel od Boga. Bog sam je razodel sv. Brigiti: »Ko bi mati svojega Sina ne bila srednica, potem bi za človeka ne bilo nobenega usmiljenja.« Če nam pa naša najboljša mati Marija že sedaj pomaga, bode li nas takrat strašni sodni dan, je-li nas bode takrat zapustila, ko bomo potrebovali najbolj njene pomoči? Gotovo ne, temveč ona je, ki bode oni strašni dan ogenj jeze božje zadušila in pogasila; ta je, ki bode svoje otroke, svoje častilce rešila strele božje, večnega pogubljenja; ta je, ki bode svoje ljubljene, med tem, ko bodo drugi strahú koprneli, vzela pod svoje krilo, pod svoj plašč in jih varovala vsega hudega. Sv. Viktor je tedaj rekel: Kadar pride sodnji dan in če imam mater usmiljenja pri sebi, kdo more tajiti, da mi ne bode Sodnik milostljiv in naklonjen.

Marija pa ne bode onih samo varovala, ki bodo k njej pribežali, pod svojim plaščem, temveč jih bode tudi v večno veselje pripeljala; saj ona se po pravici imenuje vrata nebeška. Neki velik častilec Marijin in sloveč pridigar je pripovedoval to-le dogodbo: Prišel je nekoč v nebesa prav velik grešnik. Vsem nebeščanom se je čudno zdelo, kako je pač ta mogel posesti večno kraljestvo, in se jim je dozdevalo, da se godi krivica. Bogu Očetu samemu se je čudno zdelo, ni mu bilo po volji in zažuga sv. Petru, da mu bode vzel ključe nebeških vrat, če bode take spuščal v nebesa. A sv. Peter mu odgovori: »V nebesa ne peljejo samo velika vrata, od katerih si mi dal ključe, ampak še neka druga vrata, stranska, do katerih jaz nimam nobene pravice, nobene oblasti, in ta nebeška vrata so Marijina; koliko jih je že prišlo skozi ta vrata v nebeško veselje!«

S to prigodbo je hotel pridigar pač le pokazati, koliko moč ima Marija in koliko jih je, ki se po njeni priprošnji spokoré, dobé odpuščanje grehov in večno življenje. — Koliko je pa nasproti grešnikov, ki bodo čutili ogenj jeze, če ne pribežijo pod plašč, pod krilo Marijino.«

Hiti tedaj, grešnik, ko je še čas in pribeži pod drevo, kjer še nihče ni bil pogubljen. Če si še toliko grehov storil, imej pogum, srčno hiti k Mariji. Z otroškim zaupanjem pribeži k svoji materi in sprosila ti bode milo sodbo pri svojem božjem Sinu. A varuj se, da te prilike ne zamudiš v življenju. Varuj se, da Marija ne bode rekla kakor Jezus Jeruzalemu: Kolikrat sem hotela zbrati svoje otroke kakor koklja svoja piščeta, toda niso hoteli. Varuj se, da ti ne bode očitala: Kolikrat sem prosila svojega Sina za te,

a nisi ga nehal žaliti z ostudnimi grehi, nisi se oziral na-me. Ne zamudi tedaj časa in takoj danes, ko praznujemo veseli praznik njenega brezmadežnega spočetja, takoj danes se posvetimo za ljube njene otroke, sklenimo, da se bomo vsak dan s kratko molitvico jej priporočili; in če bomo tako častili Marijo kot pokorni njeni otroci, prihitela bode nam tudi ona v naši najhujši stiski poslednji dan, nas vtolažila kot ljubezniva mati! Amen.

Fr. Žvan.

2. Marija: zaželena.

Od vekomaj sem postavljena in od nekdanj, predno je bila zemlja.

Preg. 8, 23.

A. 1. »Vso zemljo tema krije — in spé rožice.« — Po božji naredbi se ima vrstiti setev in žetev, poletje in zima. Ljubi Bog je pa vse tako modro uredil, da ima vsaka letna dōba svojo prednost ali svoje veselje. Tudi zimska dōba daje ljudem nekaj veselja, akoravno narava spi, zamotana v gosto meglo. Posvetnjaki si iščejo svojega veselja na lovu in drugod, mi pa v cerkvi pred Marijinim altarjem.

2. Tako nas je danes privabila sv. mati katoliška cerkev pred tron Marije, po kateri poželjuje naše srce, zagrnjeno v črno temo grešnih zmot. Saj je Marija tista obečana in od ljudij zaželena Kraljica, katero toliko lepo opisuje sv. berilo današnjega praznika, ko ona sama govori: *Gospod me je imel v začetku svojih potov, predno je kaj storil od začetka. Od vekomaj sem postavljena in od nekdanj, predno je bila zemlja . . .* (Preg. 8, 22—35.)

3. Milo se obrača danes oko slehrnega kristijana na podobo Marije Device, ker ona je hrepenenje in veselje našega srca v grešni temi. Zato vam danes pred oči postavim: Marijo zaželena — ali srčno pričakovano mater Zveličarjevo. Marija pa je toliko zaželena božja hči, ker je od Boga: 1. Obečana, 2. dana.

B. 1. Vse imenitnejše dogodbe našega odrešenja je ljubi Bog ljudem napovedaval, da so bili bolj pripravljeni in da so jih lažje verovali ali razumeli. Tako tudi zastran Marije; veliko imenitnih oseb je Bog poslal na svet, katere so bile predpoda Marije Device, ali katere so ljudi pripravljale in spominjale na Marijo. Cer-

kveni učeniki pravijo, da Estera, Judita, Abigail, Sunamita in druge imenitne žene so lepa predpoda Marije Device, ker po njih je Bog pripravljaj ljudi za Marijo, da so jo pričakovali in srčno poželjevali. Poleg tega pa je dobri Bog ljudem Marijo Devico mnogokrat obečal; in sicer jo je: α) obljubil Evi. Po nesrečnem prelomu božje zapovedi v raju se je pravični Bog prikazal, zaslužen kazni napovedal ter je Adama in Evo iz raja izpodil in jima napovedal mnogotere nadloge. Zato sta bila vsa žalostna; pa Bog se ju usmili ter obljubi pomoč in odrešenje, ko je zapeljivo kačo, satana, nagovoril tako-le: *Sovraštvo postavim med teboj in ženo, med tvojim zarodom in med njenim zarodom; ona ti bo glavo strla, in ti boš njeno péto zalezovala.* (I. Mojz. 3, 15.) Revna Eva je dobro razumela te besede božje obljube; razumela in čutila je, da ni ona ta obljubljenka žena; čutila je, da ni satana premagala, temveč spoznala je, da je satan njo ukanil. Pač milo se je ozirala po oni obečani veličastni ženi, ki ni nobena druga, ko Marija Devica po nauku sv. katoliške cerkve.

Bog je Marijo pa še večkrat obečal; tako posebno: β) Ahacu, kralju, ob priliki nevarnega boja, ki pa bo srečno skončan, kar je kralj nekoliko dvomil. Bog mu dober konec in zmago zagotovi ter reče po Izaiju preroku: *Prosi si znamenje od Gospoda, svojega Boga; ali zdolaj v globočini, ali zgoraj v višavi. In Ahac je rekel: Ne prosim in ne skušam Gospoda! In je rekel: Poslušajte tedaj, Davidova hiša! Ali vam je premalo nadlegovati ljudi, da ste nadležni tudi svojemu Bogu? Zato vam bo Gospod sam znamenje dal: Glejte, Devica bo spočela in sinu rodila in njegovo ime bo imenovano Emanvel.* (Iz. 7, 11—44.) Emanvel v slovenskem jeziku pomeni: »Bog z nami.« Zato so že nekdanji judje spoznali, da v teh prerokovih besedah je obljubljenka mati Zveličarja, ki je Bog in človek, ali večlovečni Bog med nami, kar je nam kristijanom poglavitna verska resnica. In po ti čudežni Devici so se ozirali vsi pravoverni judje; poželujemo jo pa tudi vsi pravoverni kristijani, ko nam je bila že od Boga:

2. d a n a. — Štiri tisoč temnih let je preteklo, predno se je prikazalo čudežno znamenje, zaželena Marija Devica. Ob koncu spolnitve časov sta živela pobožna zakonca sveti Joahim in sveta Ana. Edina želja je bila videti skoro obečano Devico, mater Emanvela. Vedno sta molila za njo; današnji dan je prošnja dovoljena in molitev uslišana. V visoki starosti je Ana dobila hčerko, ki jo po božjem razodenju mora imenovati — Marijo. Ta nebeška hčerka

je res od Boga dana, ne samo zato, ker jo je njena sveta mati od Boga izprosila. Marija je od Boga dana, ker jo je sam Bog okinčal s posebnimi milostmi. In sicer α) je spočeta brez izvirnega madeža, med tem, ko smo mi vsi na svet s seboj prinesli madež Adamovega greha. In tako se je depolnila božja prerokba — da bo ona satanu glavo strla — ker Marija ni bila nikoli v oblasti hudega duha, ali s kakim grehom omadeževana. Tako nas uči nezmožljiva sv. katoliška cerkev, kakor tudi njeni posamezni učeniki. In pobožno srce ne more drugače misliti ali verovati, kakor da je Marija že v spočetju vsa čista ali brezmadežna. Na to merijo besede mojega izreka: *Od vekomaj sem postavljena, in od nekdanj, predno je bila zemlja.* Mesto »od vekomaj postavljena« bi se moralo po prvotni besedi reči: »od vekomaj uredjena« (ordinata sum). In kdo je v redu pred božjimi očmi? Gotovo le tisti, ki je brez greha, tisti, ki nima nobenega madeža, nobene slabosti na sebi. In taka je Marija, čista, ko solnčni žarki, že ob trenutku spočetja, o pričetku svojega življenja; pa tudi β) v svojem nadaljnjem življenju — je bila uredjena, čista in Bogu dopadljiva. Akoravno je postala mati Sina božjega, ostala je vendar še vsa čista, ker je Jezusa spočela od sv. Duha. Tako se je zvršila božja prerokba: Devica bo spočela, in devica bo rodila! Zato sveti Brnard občuduje to skrivnost ter pravi: *Ni bilo take, in ne bo enake, ki bi z materinstvom združila devišvo.* — Le Marija je bila v redu, ker je vedno deviška ostala. Grešni prah se je ni prijel; na svetu je bila, pa posvetnost je ni popačila. Vsi cerkveni očaki enoglasno trdijo, kar tudi drugače misliti ne smemo, da je Marija celo svojo življenje bila brez najmanjšega dejanjskega greha: toraj vedno uredjena, kakor od Boga dana.

C. — Kadar stojiš pred ogledalom, tedaj spoznaš svoje proge, madeže na licu in čelu: tako spoznamo danes svojo neveljavo, svoje neporednosti in grde madeže, ko gledamo najčistejšo — Brezmadežno Devico — Marijo, zaželeno božjo hčerko. Oh, res! grdi smo, polni madežev in grehov. Zato se pa k tebi, o Marija, naše želje in veselje, zaupno obračamo ter ponižno prosimo: Daj nam čisto, nedolžno, spokorno živeti, naj bi te vsi v tvoji brezmadežni lepoti v svetih nebesih gledali in častili:

Da bi rajskomila zala
Gledati se večno dala;
Oj, pokličí nas Gospa,
V krilo svojega srca! Amen. Simon Gaberc.

Druga adventna nedelja.

Poslednja sodba. — III. Pokora — prepozna.

Delajte pokoro, 'zakaj nebeško kraljestvo se je približalo. Mat. 3, 2.

Čeravno bode vse ljudi, pravične in krivične, sodni dan navdajal velik strah, kakor pravi prerok Joel: *Velik je dan Gospodov in črez vse strašen, kdo bode pred njim obstal*, bode vendar strah krivičnih neprimeroma večji in hujši ko pravičnih. Če se na širokem morju razbije barka polna ljudij, imajo vsi smrt pred očmi in velik strah jih obide, vendar je pa strah večji pri onih, ki ne znajo plavati; ti morajo popolnoma obupati nad rešitvijo svojo, mej tem, ko imajo oni, ki so vešči plavanja, še žarek upanja, da si ohranijo življenje. Ravno tako bodo brezbožni poslednji dan v splošni stiski obupavali in od strahu koprneli, pravični pa bodo ob svoji dobri vesti imeli še upanje, da se rešijo večne smrti. Krivični bodo od jedne strani napadani od hudobnih duhov, od druge strani od svojih lastnih pregreh in hudobij napadani, kakor od steklih psov in lačnih volkov. Pod njih nogami se bode odpiralo ognjeno brezno, nad njih glavami bode švigal plameneči meč božje pravice, njih notranje pa bode razjedala njih slaba vest. Najhuje pa bode za grešnika, ko se bode spomnil poslednji dan, kako lahko bi bil zadobil odpuščanje grehov s kesanjem in s pokoro. Kaj si storil? bode vsakdo rekel. V življenju nisi ubogal Boga, svojega najboljšega očeta, svojih grehov nisi objokoval in obžaloval, razžaljenja božjega ne iz srca sovražil, sedaj v večnosti je pa kesanje in pokora zastoj. S pokoro bi bil lahko v svojem življenju odšel večni kazni, toda zamudil si, radi tega pridite hitro hudobni duhovi, vzemite telo, dušo in vse, kar je vašega, da se mi ne bode treba pokazati strašnemu Sodniku.

Da pa tudi nas ne bode oni strašni dan prevzemal isti strah in ista obupnost, moramo sedaj to storiti, kar so pogubljeni zamudili, sedaj se moramo Boga hati, svojih grehov se kesati, pokoro delati, sedaj z zatajevanjem svojega telesa zadostovati božji pravici, pokoro delati in, kakor pravi sv. Avguštin, *s pokoro svoje življenje spremeniti*. Radi tega vam hočem podati nekatere zglede spokornikov in sicer onih, ki so bili pobožnejši in nedolžnejši, kakor mi in vendar so svoje grehe tako zelo objokovali

in jih skušali z ojstrimi pokorili izbrisati. Ta njih izgled bodi nam v svarilo, spodbudo in posnemanje.

Adam in Eva sta prva grešila. Groza ju je obšla, ko sta spoznala, kaj sta naredila. Jedino, tako lahko zapoved, ne jesti od drevesa, ki je sredi raja, sta prelomila tako lahkomisljeno. Sedaj so se jima oči odprle in spoznala sta dobro in hudo, spoznala velikost svojega greha. Skrivala sta se pred Bogom, toda Bog je zaklical: Adam kje si? — si mar jedel od prepovedanega sadu? in Adam se mu je ves skesan spovedal, spoznal z veliko žalostjo svoj greh in Bog mu je odpustil, obljubil mu je Odrešenika. Toda če je tudi Adam dobro vedel, da mu je greh odpuščen, vedel je tudi, da za ta greh mora na svetu še časne kazni prestati. Radi tega je s svojo ženo začel prav spokorno živeti. Naredil si je obleko iz kože in spokorno obleko nosil celo svoje življenje. V potu svojega obraza si je kruh služil, veliko bridkosti zlasti imel s svojimi otroci, a vse to je iz ljubezni do Boga voljno prenašal. Več sto let se je pokoril na zemlji za svoj greh in se tudi spokoril, saj ga prištevamo svetnikom. Žal, da tudi mi smo podedovali greh od svojih prvih starišev, Bog daj, da bi jih posnemali tudi v njih spokornosti. Marsikoga veseli jesti od prepovedanega sadu, marsikoga veseli kako božjo zapoved prelomiti, a to, da bi se za to tudi spokoril, tega mu ni mar. Ali tudi mi kakor Adam zadostujemo le z ojstrimi pokorili? Le nekaj očenašev še ne zadostuje, ogenj v večnosti se ne ugasne s kapljico vode. Toda marsikdo bi utegnil reči: Kako je to, da spovednik tako malo pokoro naložé, saj v prejšnjih časih je bilo vse drugače. Kako ojestro pokoro je sveta cerkev v prvih časih grešnikom nakladala, sedaj pa tako majhno, grehi so pa vendar isti. Vse to je res, toda cerkev je le radi tega odnehala spovedancem nalagati veliko pokoro, ker je mlačnost kristijanov tako velika postala, da bi nekateri še spoved opuščali, ko bi ostala pri svoji strogosti. Radi tega si mora vsakdo še sam posebej naložiti pokoro, da bode vsaj nekoliko zadostil za svoje hudobije, ker sv. Pavel pravi: *Grozno je pasti v roke živega Boga*. Celó življenje naše naj bode le nekaka pokora, pa boljše je tukaj pokoriti se, kakor na onem svetu. Tomaž Kempčan pravi: »Tebi, o grešnik, bode na onem strašnem mestu kazen jedne ure daljša, ko tu 100 let največje pokore.« Tertulijan pravi: »Nagla, krotka, majhna pokora ne zadostuje, izbrisati kazen za one grehe, za katere je Bog pekel vstvaril. In

čim manj si bodeš tu na zemlji prizanašal, temveč ti bo Bog pri sodbi prizanesel.« To so spoznali vsi svetniki in so takoj, ko so pravo pot nastopali, pričeli spokorno življenje.

V prvi vrsti omenjam one sv. može, ki so ustanovili cerkvene redove. Oče menihov, sv. Pavel, živel je 100 let v samoti med živalimi, njegovo stanovanje je bila ozka skalovina, postelja trda tla, pijača voda, hrana zelišča. Sv. Bazilij je tako bičal svoje telo, da je bil podoben smrtnemu okostju. Sv. Frančišek je hodil v spokorni obleki bos in jedel, kar si je priberačil. Sv. Terezija celó v svoji bolezni ni nehala svojega telesa bičati in krotiti. Tako je bila večina svetnikov lepa vrsta največjih spokornikov. Toda zakaj so tako spokorno živeli? Vprašajmo jih, zakaj so zapustili svet in se preselili v samoto, prebivali v votlinah pri divjih živalih; zakaj so se tako postili in tako oestro bičali svoje telo? Sv. Brnard nam mesto vseh odgovori: Bojim se večnega ognja, bojim se pogleda Sodnikovega, bojim se onega, pred katerega bodem stopil poslednji dan — kako se mi bode godilo? Bog vé, če so mi grehi odpuščeni. Tako so mislili in ravnali menihi. Če so se pa že tako pobožni možeje vkljub svojemu svetemu spokornemu življenju tako zeló bali za svoje zveličanje, kako bomo še-le mi obstali pri poslednji sodbi? Če bode pravični komaj zveličan, kako bode brezbožnež in grešnik obstal? Kaj naj pač mislimo pri tem? Morebiti, ali skoro gotovo sem več grešil ko ti, sem večni ogenj bolj zaslužil ko ti, in vendar živim brez spokornih del, dovoljujem svojemu telesu vse sladnosti. Kakšen bode konec? Kako mi bode pri srcu, ko stopim pred Sodnika, ki bode ostro sodbo izrekel nad menoj. Zakaj se ne pokorim, kakor so se ti pokorili; saj je boljše tukaj z različnimi pokorili prostovoljno kazen svojih grehov trpeti in jo izbrisati, kakor pa po smrti brez milosti in usmiljenja od ojstre roke božje kaznovanemu biti. V drugem življenju, pravi sv. Avguštin, je vsa pokora zastonj; prinese sicer boleost in žalost, toda ni zdravilo za ozdravljenje duše. Strašno bode sodnji dan; ne dá se popisati. Kako bode, ne vem; a to vem, da bodo v onem groznem trenutku nespokorniki od strahú skoprneli. — Nastopimo tedaj ono ozko, težko pot pokore. Kako dolgo hočemo še živeti lahkomišljeno; ali se bomo še vedno s svojim zveličanjem igrali, še vedno odlašali poboljšanje svojega življenja? Bode li še vedno pri starem ostalo: vživanje, nezmernost, mesenost, nečistost, sovrastvo? Kdaj bode konec temu? Začnimo tedaj novo življenje, življenje spokornosti. Nič težkega ne zahteva od nas. Ne tirjamo,

da bi storili obljubo vedne čistosti; ne tirjam, da bi po izgledu največjih spokornikov zbežali v samoto, ondi se popolnoma svetu odrekli, vsemu se odpovedali in svoje telo z najostrejšimi sredstvi pokorili in bičali. Predragi v Kristusu, vsega tega ne zahtevam od vas, ker vem in sem prepričan, da tega tudi Bog ne tirja. Toda le jedno, le jedno strogo tirja Bog od vas vseh, in to je krščansko življenje. Bog zahteva od vas, da spolnujete deset božjih zapovedij. Spolnovanje teh zapovedij bodi pokora za vaše grehe.

Omenjam samo šesto zapoved. Če te kaka nečista misel nadleguje, ne udaj se ji, začni moliti, da jo odstraniš. S svojimi očmi naredi zavezo, premagaj se in ne pogleduj poželjivo po drugem spolu. Ne nastavljalj ušes, kadar so nečisti pogovori; takim pogovorom ne odpiraj svojih ust, pokaži svojo nevoljo in molči. Če imaš skušnjava, kaj nečistega celó v dejanju storiti, spomni se strašne sodbe božje in premagaj se. Če pride vasovalec, nikar se mu ne oglasi, zaničuj kačje prilizovanje. Tako nam vsaka zapoved nalaga neko premagovanje, neki boj, neko pokoro.

Vstani tedaj, nečistnik, nečistnica, pretrgaj svojo grešno zvezo, pregrešna tvoja znanja ti bodo poslednji dan vpila gorjé! Vstani, ki nosiš v svojem srcu sovraštvo do svojega bližnjega; spravi se s svojim sovražnikom, tvoje sovraštvo vpije k Bogu. Vstani, krievnik, in daj nazaj svoje ukradeno, prigoljufano blago; sodni dan bo vse to preveč težilo tvojo vest.

Toda pri mnogih je zastoj, kar pridigar govori, opominja in svari; nič ne izda, nič ne pomaga, je brez sadu, brez koristi. Kolikrat se sliši iz ust mlačnih kristijanov beseda: ne morem. Pridigar in spovednik si prizadevata, da bi koga odvrnila od kake grešne navade, toda odgovor je: ne morem, ne morem, imam preveliko skušnjava. Prigovarja se grešniku, naj bližnjo priložnost zapusti, zapusti ono osebo, ki mu je v spodtikljej, toda na ustih mu je vedno beseda: ne morem, kaj bodo drugi ljudje rekli, kaj bode ona rekla, kako bi tako dobro službo zapustila? Sviri krievično blago nazaj povrniti, toda to je celo pretežko. Pridigar prigovarja, prigovarja na večkratno, vzlasti jutranjo in večerno pobožno molitev, na večkratno prejemanje sv. zakramentov, toda: ne morem, se glasi, ne morem, nimam časa. O ti prekanjena laž, ne morem, sam hudobni duh si jo je spomnil. Seveda, če nočete Bogu ničesar darovati, če hočete tako živeti, kakor se vam poljubi, kakor ugaja vašemu telesu, če hočete svoji mesenosti, svojim

počutkom, svoji poželjivosti služiti, potem se res ne morete spokoriti. Toda kaj se pravi: »ne morem« družega, kakor »nočem«. O, ta beseda: ne morem se pokoriti in zatajevati, ta beseda naj nikdar ne pride čez vaša usta, nikdar, ker je laž. To besedo si temveč prihranite na poslednjo sodbo, takrat se bode vresničila, takrat bode resnico govoril, kdor bode rekel: Oh, jaz bi se bil mogel v svojem življenju zatajevati, toda moja usta so lagala, ko sem rekel: Ne morem. Sedaj se je ta beseda vresničila, sedaj v večnosti se res ne morem. sedaj je prepozno, ne morem! Amen.

Fr. Žvan.

2. Marija: nebeška zarija.

Kdo je ona, ki pride kakor vzhajajoča zarija? Vis. pes. 6, 9.

A. 1. Jesenski časi imajo proti zimi mnogokrat čudovite prikazni na obnebju. Kakor plamen žareča zarija se pred izhodom in zahodom solnce na nebu razliva. Tako je bilo 30. nov. 1883. Celo uro po solnčnem zahodu je bilo nebo žareče in vsi bregovi okoli Keflaha so bili ognjeni; ljudje pa so ugibali: Kaj bo to? Huda vojska bo, pravijo eni; drugi pa trdijo, da bo sledila topla in mila zima.

2. Huda tema je obdajala svet; grozna zima paganskega malikovanja je tlačila ljudi v večno nesrečo. Zdaj se pa na nebu prikaže čudežna zarija, katere ljudje poznali niso, ter se poprašujejo: *Kdo je ona, ki pride kakor vzhajajoča zarija?* (Vis. pes. 6, 9.) *Kdo je tista, ki se iz puščave vzdiga, kakor dima steber?* (Vis. pes. 3, 6.) Pri velikih požarih (Bog nas jih obvaruj) se žareči plamen visoko vzdiga, ter nebo ožari na milje daleč. Tako se je mila Marija prikazala, kakor nebeška zarija. »Ta zarija, o Marija ti — brez madeža spočeta si!«

3. Včeraj se je ta nebeška zarija prikazala. Sv. Duh jo je prvi videl in občudoval: *Kdo je ona, ki se iz puščave vzdiga, kakor dima steber?* Ta zarija se tudi nam prikazuje in nam oznanja lepe dneve usmiljenja božjega. Srečen je, kdor pozna in vidi to nebeško zarijo; zveličana bo duša, katero ta nebeška zarija obseva v pregrešni puščavi tega sveta. Zato vam danes pred oči postavim: **Marijo nebeško zarijo**, tako da pomislimo: 1. puščavo, 2. zarijo.

B. 1. Današnji sv. evangelij govori o puščavi, kjer je sveti Janez krščeval in pridigoval, kamor je obilno ljudij zahajalo. In Jezus jude vpraša: »Koga ste hodili v puščavo gledat, koga ste v puščavi videli?« — Puščava je svet; puščava je naše grešno srce. In kaj vidimo, ali najdemo v svojem srcu? Rečem: a) kamenje; kakor v puščavi, tako je tudi v našem srcu kamenje, pesek, prah, t. j. nerodovitnost, da ne moremo za nebesa nič zaslužljivega storiti po besedah Jezusa, ki pravi: *Brez mene ne morete ničesar storiti.* (Jan. 15, 5.) Vsaka dobra beseda ali opomin je brez vspeha ali hasni, ker pade na kamen našega grešnega srca. — V puščavi našega srca je b) trnje. Že Adamu je Bog zagrozil, da mu bo na njivi rastlo trnje in osat. In kako zaraščeno in prepredeno je srce človeka — v dračje posvetnosti zakopano, kakor to opisuje sv. Duh, govoreč: *Šel sem čez njivo lenega človeka, in skozi vinograd neumnega moža; in glej, vse je bilo polno kopriv, in trnje je pokrivalo njegovo površino.* (Preg. 24, 30—31.) V puščavi našega srca je: c) zverina. Popotniki se puščave bojijo zarad dereče živali; že njen glas je grozovit. Tudi v našem srcu tuli zverina divja in pregrešna: volk požrešnosti, ris krivice, medved mlačnosti... Kakor je nekdanj prerok Danijel sedel v levnjaku, obdan od izstradanih živalij, tako v našem srcu prebiva duša med zverino grozne pregrehe, katere jo pogubijo, ako nam ne pride na pomoč Marija, ki je nad puščavo našega srca:

2. Ljubezniva zarija. — Po vsi pravici primerja sveti Duh Marijo jutranji zariji. *Kdo je ona, ki pride kakor vzhajajoča zarija?* Marija namreč ima vse lastnosti jutranje zarije: α) ona razsvetljuje, kakor zarija temno noč, tako Marija grešno srce. Ako začneš častiti Marijo, boš kakor pri zlatem solncu spoznal svojo neumnost grešnega življenja, ter boš sam sebi rekel: Kako sem mogel tako bedasto govoriti, delati, živeti; oj jaz neumnež — veliki grešnik! β) Ona prežene zverino. Kadar se začne svitati, potihnejo vse ponočne živali ter se poskrijejo v svoje brloge. Tako prepodi in iz našega srca prežene Marija vsakoršno pregreho: Plahi zajček prazne bojazljivosti brž zbeži, in ti postaneš srčen junak za Kristusa; zvita lisica grde goljufije se skrije; krvoločna hijena krvavega maščevanja pogine, in vsa vrsta najhujših pregreh izgine iz našega srca, brž ko prisveti nebeška zarija, ljuba Marija. Ona pa γ) tudi napaja rožice; kakor jutranja zarija na polju in vrtu, tako Marija napaja rožice v našem srcu — ali nam vsaja in goji krščanske čednosti. Kadar Marija vzhaja

črez človeško srce, tedaj cvetó v njem vse zveličanske čednosti. To nam je ona sama oznanila, ko pravi: *Jaz sem mati lepe ljubezni in strahu in spoznanja in svetega upanja.* (Sir. 24, 24.) Kadar Marija, nebeška zarija prisije, postane naše pusto grešno srce lep božji vrtec, v katerem nam Marija nasadi in zaliva vijolico svete ponižnosti, ščipek krščanske ljubezni, lilijo sv. nedolžnosti, pelin spokornosti.

C. Tako je tedaj Marija ljubezniva nebeška zarija. Pridite jo gledat in častit vsako jutro; naj nam tudi ob naši smrtni noči milo prisveti, kakor nekdanj pobožnemu Arnoldu. Ta menih je v svojem življenju Marijo prisrčno častil. Ob hudi bolezni sprejme svete zakramente ter se goreče pripravlja na srečno smrt. Pa hudi duhovi ga motijo in plašijo, da se ves trese in boji. Zato prosi svoje brate, naj molijo zanj; pa tudi on sam se vedno priporočuje Mariji ter jo naziva tako prisrčno, da se mu je res prikazala in mu zagotovila odpuščenje grehov. Nato on sladko umrje. (Liebfr. 418, XVI.)

O kristijani! gledajmo na to nebeško zarijo; nazivajmo Marijo, naj se nam prikazuje v solzni puščavi grešnega sveta; naj se nam prikaže Marija, nebeška zarija, v temni noči naše smrti kakor zarija božjega usmiljenja. Amen.

Simon Gaberc.

Tretja adventna nedelja.

I. Poslednja sodba. — IV. Vstajenje mrtvih.

Mrtvi vstajajo. Mat. 11, 5.

Čemu pač toliko govorjenja o poslednji sodbi, bi morebiti kdo rekel, saj bode vsak človek že precej po smrti sojen, pri posebni sodbi dobil svoj delež. Ali se nam ni le posebne sodbe bati, vesoljna poslednja sodba pa nima toliko pomena, saj tu se bode le potrdilo, kar se je že izreklo, pri vesoljni sodbi se bode le posebna sodba ponovila? Gotovo je to res. A poleg kaznij, ki jih je krivičnik dobil pri posebni sodbi, bode poslednja sodba naložila še nove kazni, kazni posebne sodbe še pomnožila. Poslednji dan pri vstajenju mesa bode tudi začelo telo trpeti, vse skrivnosti, hudobije in pregrehe se bodo isti dan pokazale vsemu svetu, sodba sama bo pa krivičnikom v obupanje. Radi tega nam bode po-

slednja sodba tako strašna in o t e h n o v i h k a z n i h , ki nas čakajo poslednji dan, vam hočem danes govoriti.

Od onega trenutka, ko je hudobnež zadnjič zdihnil, umrl in šel v grozni prepad pekla, trpi velikanske bolečine; človek bi mislil, da je trpljenje že doseglo svojo mero. Toda ne trpi še ves človek, le duša je plen pekočega ognja; telo, drugi bistveni del človeka, je pa še v zemlji, še ne trpi nobene kazni. Nesrečna duša v peklu se tudi večkrat spomni svojega telesa, s katerim je vživala toliko pozemeljskega veselja, spomni se ga rada večkrat, kajti od tedaj še le, ko je bila od njega ločena, mora toliko trpeti. Vé duša, da bo prišel čas, ko bodo stoletja in stoletja minula, da se bode s svojim ljubim telesom zopet združila. Upa, da ji bode ta dan tolažba, radi tega ga tudi težko pričakuje. In res. Dan napoči, poslednji dan, dan vesoljne sodbe. Zvezde so že zgubile svojo svitlobo, zemlja je že z ognjem pokončana in tu pridejo angelji z neba, se postavijo na štiri dele sveta, in iz njihovih ust doné besede: Vstanite, mrtvi! Na te besede vstanejo mrtvi. Kakor je Bog vstvaril telo, tako Bog zopet na čudežen način združi razkropljene ude mrtvega telesa, vsa telesa človeških otrok so zopet kakor so bila, toda so še brez življenja. In v istem hipu pridejo duše iz svojih krajev in se združijo s svojimi telesi. Pekel se odpre in spusti svoje žrtve. Pogubljena duša hiti kakor blisk na ono mesto, kjer je njeno telo in se ž njim združi v življenje. — Ves človeški rod bode tako vstal v življenje. Že Job pravi: *Vem, da moj Odrešenik živi in poslednji dan bom vstal iz zemlje in zopet bom obdan s svojo kožo in v svojem mesu bom videl svojega Boga.* (Job. 19, 15.)

Toda, kako bom vstal? Vprašajmo sv. pismo, kaj beremo: *Kar je človek sejal, to bode tudi žet.* Oni, ki so živeli v grehu, bodo vstali v smrti. *Kdor seje tedaj v svojem mesu, bo od mesa tudi žet pogubljenje, kdor pa seje v duhu, bo od duha žet večno življenje,* piše sv. apostol Pavel Galačanom (6, 8). V kakem strašnem stanu bode pač hudobnež dobil svoje telo? Sv. pismo uči, da bode vstajenje mrtvih hudobnim nova smrt. Maščevanje nad hudobnim mesom je ogenj in črv. Telesa hudobnih bodo polna gnjusobe; Bog vsegamogočni jih bode obiskal dan sodbe. Dal bo namreč ognju in črvu njih meso, da goré in čutijo vekomaj. Tako se bodo spolnile besede sv. pisma: *Mi bodemo sicer vstali, pa ne vsi v slavi in v večno zveličanje.* Če si pa radoveden, kako se bode

tebi tedaj godilo, v kakšnem stanu bode tvoje telo, premisli to le: Če si pobožno, bogaboječe in v strahu božjem živel in tako umrl, bode ti tvoj angelj varuh podaril tvoje telo v slavi in veličastvu, da se ž njim zopet vekomaj združiš. O kako veselo bodeš pač takrat pozdravil svojo nedolžno ali spokorno telo, v kaki časti ga imel in lepo nagovoril: O tisočkrat mi pozdravljeno, moje ljubo telo, ki si mi pomagalo ob vseh križih in težavah Bogu služiti, pomagalo skušnjave premagati. Vesele in bridke ure sva skupaj doživela, skupaj se bojevala za večno življenje, skupaj svoje strasti in poželjivosti krotila iz ljubezni do Boga in danes bodeva od njega poplačana. O bodite mi pozdravljene, moje oči, ki ste tolikrat pretakale solze iz žalosti radi storjenih grehov, pozdravljena mi, moja ušesa, ki ste tako rada in pazljivo poslušala božjo besedo; moje roke, ki ste se tolikrat k molitvi sklepale; moje noge, ki ste šle tolikrat z veseljem v cerkev, k spovedi in sv. obhajilu; vsi udje mojega telesa, tisočkrat mi pozdravljeni! Danes boste dobili plačilo za vso potrpežljivost, za vse bolezni, za vse križe in težave, ki ste jih iz ljubezni do Boga prenašali, iz ljubezni do Boga, od katerega boste sedaj prejeli večno plačilo! Kako strašno in grozovito pa bode za tvoje telo, če bodeš umrl v smrtnem grehu! Hudobni duh bode vrgel tvoji duši tvoje ognusno telo, prisilil jo združiti se ž njim. Kako žalosti potrj ga bodeš pozdravil: O nesrečnež, tedaj mora še kaj strašnejšega biti, kakor je pekel! Kako se mi gnjusi že to pregrozovito telo. In to stanovanje sem si sam pripravil, sam zaslužil; to grešno meso sem bolj ljubil ko Boga in nebesa. O vi nesrečni udje, ki ste me zapeljali v greh, dovedli v večno pogubljenje! S takimi občutki se bode duša hudobneževa sklenila s svojim telesom. Tako bode hudobnežem to združenje s telesom v veliko muko.

A še jedna večja kazen ima priti nanje. Vse njih hudobije in pregrehe bodo vsem ljudem poslednjo sodbo razodete. Pregrehe, ki jih je marsikdo storil, bile so doslej večini neznane. Morebiti je nesrečnež še v prav dobrem glasu pri ljudeh, mnogi ga imajo še v visoki časti. Kako pa tudi v življenju marsikdo zna greh skrivati! Sedaj pravi: Tiho, tiho, da se ne sliši; ugasni luč, da se ne vidi. Mož ima na svojem jeziku vedno poštenje, povsod kaže svojo pravičnost, ljudje so tudi vanj zaupali — a sedaj se pokaže kot goljuf, ničvredni slepar. Marsiktero dekle kaže se toliko sveto, tako nedolžno, takrat bode pa vsa njena grdobija prišla na dan. Ves svet bode vedel, kdaj, kje in kolikrat se je zgodilo hudobno

dejanje; vse, še tako skrite in prikrivane ostudnosti in grdobije bodo prišle na dan, ves svet jih bode spoznal in videl. Spolnile se bodo besede sv. pisma: Ti si mislil, da tvojih pregreh ne bode Bog odkril, toda v svetlobi luči jih bode pokazal in nate vso sramoto zvalil. *Jaz bodem*, pravi Bog pri preroku Nahumu, *jaz bodem vsem narodom pokazal tvojo nagoto, tvojo sramoto*. In pri preroku Ezehielu pravi sv. Duh: *Tvoje hudobije bom kaznoval, na tvoje čelo jih bodem zapisal in tvoje ude bodem pokril z gnjusobo tvojih grehov. In izročil te bodem v zaničevanje, zasramovanje vseh stvari in ti bodeš spoznal iz veličine tvojih pregreh, da sem jaz Gospod*.

Ta sramota jim bode tedaj ob vstajenju mrtvih v novo kazen. Sv. Bazilij pravi: *Hujša jim bode ta sramota, ko vnanja tema, kakor večni ogenj*. Iskali bodo, kako bi se pač skrili v tako sramotnem stanu, želeli, da se v zemljo pogreznejo; klicali bodo: Gore, padite na nas in hribi pokrite nas! Marsikoga pa, ki so ga tu pogubljeni v svojem življenju zaničevali, ker je rad Bogu služil, v cerkev hodil in k sv. zakramentom večkrat pristopal, videli bodo sedaj v največji bliščobi. Pogubljeni bodo morali iti skozi trume pravičnih osramočeni, in pravični bodo djali, kakor pravi kralj David: Glejte človeka, ki si ni zvolil Boga v pomočnika, poglejte ga, ki se je zoper Boga povzdigoval, ki je nas imel neumne, ker smo Bogu služili, sedaj naj pove, če je bila to neumnost. Tako očitanje in zasramovanje kot božjo kazen bodo imeli prestati od pravičnih, njih slaba, hudo pekoča vest jim bode to resnico potrdila; osramočeni bodo od onih, katere so v življenju tako zaničevali. Svoje oči bodo stran obrnili, iz nevoščljivosti jih še pogledati ne bodo mogli, krivičniki bodo začeli sami pogledovati drug drugemu. Toda kakšen prizor bode pač ob tem pogledu nastal med krivičniki? Tu bode marsikdo zagledal onega, ki ga je pohujšal in v greh zapeljal. Peklensko sovraštvo, jeza in togota ga bode obhajala ob tem pogledu, strašno vpitje in rjoenje bode nastalo, drug drugemu bode očital pregrehe in hudobije. »Ti nesramna nečistnica, ti si bila kriva mojih hudobnih del, radi tebe je sedaj moj delež večni ogenj.« »Vi neubogljivi otroci, vi ste krivi, da sem toliko razžalil Boga, vi ste poplačali vse moje dobrote s tem, da sem se radi vas pogreznil v peklenko brezno.« »Ti brezverni oče, ti brezskrbna mati, sta mi dajala tako slab vzgled, vidva me nista varovala greha, temveč vse mi privolila, vidva sta kriva, da toliko trpim.« »Ti mož, ti žena, ti si me v zakonskem stanu pogubila

s svojim pijančevanjem, zapravljljivostjo, svojim jezikom me pahnila v večno brezno.« »In ti, brezvestni zapeljivec, ti si me oropal nedolžnosti, ti si me s svojimi priliznjenimi in lažnjivimi besedami, ti s svojim satanskim zapeljevanjem, ti si me vrgel v prepad večnega ognja!«

Toda kar naenkrat se ta peklenški prepir umiri, grozna tišina in tihota nastane, vse obide strah in trepet, na nebu se pa prikaže kraljevo znamenje sv. križa kot strašno znamenje, da sedaj pride večni sodnik Jezus Kristus soditi žive in mrtve. Amen.

Fr. Žvan.

2. Marija, najlepša Kraljica.

Veliko znamenje se je prikazalo na nebu: Žena s solncem obdana, in luna pod njenimi nogami, in na njeni glavi krona iz dvanajstih zvezd.

Raz. 12, 1.

A. 1. Ob času, ko se je imela spolniti božja obljuba, da pride Odrešenik sveta, so ljudje vihrali in letali, če so zvedeli kakšnega posebnega nenavadno pobožnega človeka, ker so mislili, da je že on obetani odrešenik. Tako nam pripoveduje današnji sv. evangelij. Janez je v puščavi ostro živel, ljudi učil in krščeval. To zvedó farizeji, gredó ga gledat in vprašat: »Kdo si ti? Ali si ti Kristus?« In povedal jim je, da on ni Kristus, temveč da le pripravlja ljudi na prihod obljubljenega Odrešenika. (Jan. 1, 19—28.)

2. Čudoviten mož je bil sv. Janez Krstnik; pa še imenitnejšo osebo nam v adventu kaže sv. katoliška cerkev. Tisto ime nitno gospo, katero je že gledal sv. apostol Janez in jo opisuje, govoreč: *Veliko znamenje se je prikazalo na nebu: Žena s solncem obdana in luna pod njenimi nogami, in na njeni glavi krona iz dvanajstih zvezd.* (Raz. 12, 1.)

3. Pred altarjem in podobo te velike gospe Marije smo se danes zopet obilno zbrali. In morda jo nekateri vprašate: »Kdo pa si ti, da te ves katoliški svet vedno tolikanj časti?« V imenu te visoke Gospe takim in vam vsem jaz danes odgovorim: Marija je najlepša Kraljica, ker jo kinča: 1. solnce; 2. luna; 3. zvezde. Češčena si Marija! najlepša Kraljica.

B. Legenda nam pravi, da je sv. Elizabeta v svoji mladosti rada celo uro daleč hodila v cerkev k službi božji. Na povelje svoje taščice se je mlada kraljica morala vselej lepo in bogato oblačiti in zlato krono si na glavo dejati. Čudežno lep prizor! Pa neskončno lepša kraljica je Marija, ki je obdana:

1. S solncem. — Mnogokrat smo že gledali in občudovali čarobno lepoto brega, cerkve ali podobe, na katero je solnce razlivalo svoje zlate žarke, ter smo rekli: To je krasen pogled! Neskončno lepše se leskeče Marija v sv. nebesih, obdana s solncem vseh milostij božjih, ker solnce pomeni tukaj: milost božjo in največjo slavo nebeško. Toraj je res najlepša Kraljica!

Jaz bi pa še rekel: solnce pomeni angelje, ki Marijo v nebesih obdajajo. Oni so med duhovi to, kar je rumeno solnce med nebeškimi telesi. Marijo angelji obdajajo, sklepa se že iz tega, ker so oni z njo vedno občevali, ko je še živela na zemlji. Kakor zlato solnce bliščeči angelj ji je oznanil spočetje Sina božjega. Svetli angelji Božji so njeno preblaženo telo vzdignili iz groba ter nesli v nebesa. Vsi deveteri kori žarnih duhov stojijo okoli trona Marijinega, na sredi pa je ona, Kraljica angeljev. »Angelji v raju hodijo — tebe Marija! kronajo.« To čudežno lepo Kraljico je gledal v zamaknjenju sv. apostol Janez, ki piše: *Veliko znamenje se je prikazalo na nebu: Žena s solncem obdana in*

2. Luna pod njenimi nogami. Veliko dobroto nam je ljubi Bog skazal, ko je ustvaril blede luno, ki razsvetljuje temno noč. Pač že čarobna je bliščava lune ob ščipu; pretresa popotniku srce, kakor da bi duhovi po zemlji hodili. Luna pomeni spremenljivost, nestanovitnost in sploh človeške slabosti. Zato so latinci rekli: Luna je lažnjivka. Ko ima tedaj Marija luno pod nogo, kaže nam to versko resnico, da je Marija premagala vse človeške slabosti in zatrla vso pregrešnost. Kadar tedaj Marijo gledamo, moramo si vse človeške slabosti in nepopolnosti odstranjene misliti, ker ona je najlepša nebeška Kraljica.

Luna pod njenimi nogami pomeni svetnike Božje, kateri so okoli Marijinega trona zbrani in klečijo pred nebeško Kraljico. Oni so prava luna bili na svetu, obdani z vsakoršnimi slabostmi; hodili so kakor ponoči, belega dneva pa se bali, dokler se niso spreobrnil. Prava luna so: bledega lica od postov in ostre pokore. Zdaj pa se pri nogah Marijinih svetijo v tistem odsevu, ki izhaja od slave Marijine. Marija jih je rešila, izpeljala iz pregrešne temne noči v nebeško večno luč; zato jo zveličane duše tam častijo, pred

njenimi nogami klečijo, pa večno slavo prepevajo: »O lepa Marija! vsa lepa si res. — Lepot lepotija si svetih nebes!«

Marijo, prelepo nebeško kraljico, obdajajo ali kinčajo:

3. Zvezde. — Vsak navaden človek prizna resnico, da so migljajoče zvezdice velika krasota na nebu. Brez njih bi bilo nebo pusto in žalostno. Kako se zvezdice razveselimo, ako jo zagledamo po dolgem deževanju; kako so mornarji veseli, ko po hudi burji temne noči zapazijo zvezdo rešiteljico. Kaj pa pomeni zvezda v izreku sv. apostola Janeza, ki piše: *Veliko znamenje se je prikazalo na nebu: Žena s solncem obdana, in luna pod njenimi nogami, in na njeni glavi krona iz dvanajstih zvezd?* (Raz. 12, 1.) Po razlaganju cerkvenih očakov so ta krona bili sveti apostoli na zemlji, ki so najrajši bivali pri Mariji; res! lepa krona iz leskečih dvanajstih zvezd, ki je Mariji v veliko čast in krasoto.

Zvezde okoli Marije Device smo pa tudi mi in vsi spokorniki. — Kadar v jutro greste k svitnicam in si po temi morate svetiti, videti je od daleč jako ganljivo in čarobno. Zdaj se prikaže tu svetla lučica, pa zopet zgine; zopet zablisi na drugem hribčku svetla luč; in tako se te lučice množijo in vse se pomikajo proti farni cerkvi — k Mariji. Vsaka taka lučica pa nam javi spokornika, ki iz hvaležnosti, da ga je Marija potegnila iz greha, hiti k svitnicam, Mater milosti božje častit. In tako ste vi, srečni spokorniki! vsi zvezde okoli Marijine glave, ste zvezdnata krona okoli Marijinega srca. Sicer moramo izreči besede sv. Janeza Krstnika, da nismo vredni tolike časti, da nismo vredni odvezati jermenov od Marijinih črevljev, da nismo vredni gledati milega lica Matere božje, še pred njo klečati in moliti nismo vredni. To moramo vsi očitno spoznati. Pa ljuba, najlepša nebeška Kraljica nas trpi, nas k sebi vabi, posebno zdaj adventni čas; zato jo bomo radi ubogali, jo radi obdajali kakor leskeče zvezdice pravih spokornikov.

C. Farizeji so, kakor govori današnji sv. evangelij, poslali v puščavo Janeza Krstnika vprašati: »Kdo si ti?« — To vprašanje je važno. Ako koga vidimo, ali srečamo, radi mislimo ali tudi vprašamo: Kdo si ti? In danes sem naznanil, kedo je ona, ki jo tudi mi celi advent hodimo gledat in častit, katero je že davno občudoval sv. Janez apostol, ki piše: *Veliko znamenje se je prikazalo na nebu: Žena s solncem obdana in luna pod njenimi nogami, in na njeni glavi krona iz dvanajstih zvezd*; naznanil, pravim, da

je ta čudežna žena Marija, najlepša Kraljica, katero krasijo in obdajajo: angeljev solnce, luna svetnikov in pa spokornikov vesela družba. Kdo pa si ti? »Ljubo Marijo vse časti — karkoli na svetu še živi — kje si pa grešnik, kje si ti? — Ali ji daješ kaj časti?«
Amen.

Simon Gaberc.

Četrta adventna nedelja.

I. Poslednja sodba. — V. Sodba.

In bodo videli Sinu človekovega priti
v oblakih neba z veliko močjo in veli-
častvom. Mat. 24, 39.

Kako zapuščenega in osamelega se bodeš pač krivičnik, grešnik čutil sodnji dan. Od vseh bodeš zapuščen, od vseh pozabljen. V svoji stiski in nesreči se bodeš zastonj oziral po onem, ki bi te tolažil. Od tvojih domačih, sorodnikov in prijateljev te nikdo ne bode pogledal, nikdo imel s teboj sočutja in usmiljenja. Svetniki, vzlasti tvoj krstni patron in tvoj angelj varuh, ki so se v tvojem življenju tako prizadevali, da bi te rešili, tako zelo skrbeli za tvoje zveličanje, a sedaj pri poslednji sodbi te bodo vsi zapustili. Celo oni, ki bodo s teboj vred pogubljeni, s teboj vred trpeli isto kazen, celo ti ne bodo prijatelji, temveč največji sovražniki, polni jeze in togote drug do drugzega, očitajoč jeden drugemu hudobije in pregrehe. Da, še celo stvari božje se vzdignejo proti njim. Kam, o grešnik, bodeš li takrat pribežal, kam se zatekel? Na kaj se zanašal? Morebiti boš rekel: na priprošnjo Marijino, na njen plašč, pri njem bodem iskal svojega pribežališča in zavetja? A bojim se, predragi kristijan, bojim se, da te bode tudi takrat naša najboljša Mati pozabila, te zapustila in to radi tega, ker se ti sedaj tako malo zмениš zanjo, tako malo spomniš, ker jo v svojem življenju tolikrat pozabljaš in je ne častiš kot njen dobri otrok. Tako bodeš tedaj zapuščen od vseh in žalosti potrj premišljeval svojo nesrečo, katero ti že danes v imenu večnega sodnika hočem pred oči postaviti in sodbo samo v današnjem govoru naslikati.

Ko bode grešnik tako sam v svojo nesrečo zatopljen, prikazalo se bode kraljevo znamenje, sv. križ, znamenje odrešenja in zveličanja, toda za grešnika le znamenje pogube in jeze. Kako bode grešnik pač osupnil, ko bode zagledal sv. križ! To je tedaj tisti križ, rekel bode, katerega sem v svojem življenju tako zani-

čeval in zasramoval; to je tedaj tisti križ, ki je za-me krvavel od presvete krvi Sinu božjega, Jezusa Kristusa, tisti križ, ki bi bil sedaj tudi za-me lahko upanje in tolažba, toda je le strah in obupanje. — Nato se bode kar naenkrat pokazal sam božji Sin na oblakih neba v svoji slavi in svojem veličastvu. Lepši ko jutranja zarja v vsi svoji nebeški lepoti in krasoti, obdan od milijonov in milijonov angeljev vseda se Sodnik živih in mrtvih na svoj prestol. Ob tem slovesnem prihodu Jezusa Kristusa, ob tem veličastnem trenutku bode nekoliko časa vladala tišina, neka spoštljiva tihota. Toda kar naenkrat bodo zaorili radostni klici, razlegale se bodo pesni, veselje bode nastalo, pravični bodo namreč v prvič v svojih telesih, s svojimi očmi zagledali Jezusa Kristusa. Ko ga bodo namreč zagledali v taki slavi, ne bodo se mogli zdržati, da bi svojemu velikemu veselju ne dali duška, da bi svojega velikega veselja ne izrazili, s hvalnimi pesnimi bodo pozdravili onega, katerega so tako ljubili, katerega še vedno najbolj ljubijo; kakor dobri otroci hiteli bodo v njegovo naročje in zavzeli prostor na njegovi desnici.

Kako temno, mračno in žalostno pa bodo grešniki gledali ob prihodu Jezusa Kristusa! Hudobni duhovi jih bodo s silo gnali in tirali na levice. Tu na levisi bodo pogubljeni morali poslušati, kako bode Sodnik pravične hvalil radi njih čednosti, kako častil in venčal z nebeško krono one, katere so v življenju tako prezirali, tako zaničevali in zasmehovali. Tu bodo morali slišati, kako jih bode Sodnik z največjo ljubeznijo imenoval blagodarjene svojega Očeta in jih povabil v nebeško kraljestvo, ki jim je pripravljeno od začetka sveta. Črna nevoščljivost in zavist se bode vzdignila v njih srcu in čim bolj bodo gledali srečo drugih, tembolj bodo čutili svojo lastno nesrečo. Najhuje jim pa bode, ker bodo med izvoljenimi gledali tudi one, s katerimi so skupaj grešili, ki so se pa skesali svojih grehov, odkritosrčno se spovedali in v zakramentu sv. pokore dobili odpuščenje grehov, oprali se svojih madežev in se poboljšali; pogubljeni bodo tedaj priče, kako se sedaj veselijo, ker so premagali svojo poželjivost, kako sedaj od veselja poskakujejo, ker so raztrgali svoje pregrešno znanje, svoje pregrešne zveze in oživeli k novemu, duhovnemu življenju. Rekel bode marsikdo: O jaz nesrečnež, ali nisem tudi jaz mogel tako storiti kakor ta? Tudi ti so imeli slaba nagnjenja, iste razvade, iste strasti kakor jaz, pa so jih premagali. Ali bi jih ne bil mogel tudi jaz zatreti, ker mi je Bog delil iste milosti, kakor tem? Toda nisem

jih hotel posnemati, ko so se odvrnili od svojega pregrešnega življenja; celo zasramoval sem jih, jaz nesrečnež, smešil in zasmehoval. A niso se zmenili za vse to, marveč so poslušali glas svoje vesti in radi tega so danes slavljani, jaz sem pa izpostavljen vsem v zasramovanje in sebi v sramoto.

Toda grešniki ne bodo imeli dolgo časa vse to premišljevat. Ko bode namreč neskončno pravični Sodnik vse pravične poplačal in ovenčal, obrnil se bode tudi proti njim. Toda, kdo bi mogel popisati strah in grozo, ono kazen, katera bode krivičnike tisti trenutek zadela, ko bode zrlo nanje najsvetejše obličje, polno jeze in togote! Njegovega pogleda ne bodo mogli prenašati, ki jim bode izrekel strogo pa pravično sodbo: »Poberite se spred mene, vi prokleti, v večni ogenj!« Poberite se od mene, ki sem vas vstvaril po svoji božji podobi, ki sem vam dal življenje; od mene, ki sem radi vas svet tako lepo in modro vstvaril, vas obsipal s tolikimi dobrotami, ki sem vam tolikrat grehe odpustil, ki sem vas tako ljubil, da sem za vas na svet prišel, za vas solze pretakal, krvavi pot potil, trpel in umrl; poberite se od mene, ki sem vam toliko ljubezen skazal, vi ste mi jo pa vračali s tem, da ste me sovražili. Vi ste mene poprej zavrgli in sedaj hočem jaz vas; jaz sem vas doslej blagoslavljal, danes vas pa preklinjam. Vi nesrečneži ste hoteli prokletstvo, sami ste si izvolili ta svoj delež in prokletstvo naj bode nad vami, vi zavrženi! Pojdite tedaj od mene tja, kjer so večne bolečine, kjer jih ni konca ne kraja, pojdite tja, kjer ogenj vedno gori in črv vedno grize, kjer ni tolažbe za vas nesrečneže, pojdite v večni ogenj, pojdite v pekel, ki ni bil vstvarjen za človeka, ampak za hudobnega duha, mojega in vašega največjega sovražnika. Vi ste vedeli, da je hudobni duh vaš sovražnik, toda bolj ste ga ljubili ko Boga, pomagali ste mu pri njegovih hudobnih delih, nedolžne zapeljevali, stregli ste mu, bili njegovi zvesti služabniki. Tedaj pojdite od mene v večni ogenj, ki je pripravljen hudobnemu duhu in njegovim angeljem.

S tem je sodba končana. Še enkrat jih bode Sodnik Jezus pogledal, pa milo in poln usmiljenja, potem pa za vedno obrnil od njih svoj pogled. Njegovo obličje se pa zopet razvedri in razveseli, ko poln milobe začne zopet gledati svoje izvoljene. Lepe hvalne pesmi začno pravični prepevati in v teh lepo ubranih, lepo donečih slavospevih se odpró nebeška vrata, pravični se vzdignejo z mnogoštevilnimi angelji, združeni z Jezusom Kristusom proti nebesom in obhajajo svoj zmagoslavni vhod v nebeški raj, kjer

bodo večno čast in slavo prepevali Bogu, kjer veselja ne bode konca ne kraja. Kako žalostno bodo gledali pogubljeni vse to! Pri onih tako veselje, pri njih tako gorjé. Zemlja se bode pod njimi tresla, videli bodo pred seboj globočino pekla, grozni prepad večnega ognja. In ko bodo videli tako žalosten grob, tako žalostno stanovanje in prebivališče, zgubili bodo vso svojo moč, vso srčnost, srce jim bode od žalosti pokalo in milo, milo bodo začeli jokati. Še enkrat bodo povzdignili svoje oči k nebeški svoji domovini, katere ne bodo nikdar videli. Spoznali bodo med izvoljenci svoje stariše, brate, sestre in prijatelje, videli bodo v nebesih tudi mesto, sedež, ki je bil zanje pripravljen. Vsa žalostna čutila, katera morejo človeško srce navdajati, bodo jih obšla in milo bodo klicali: Z Bogom, večni raj, ti prebivališče pravega Boga, ti naša prava domovina, kraj miru, kraj sreče! Z Bogom, vi moji ljubi stariši, ki ste me tako lepo učili, pa sem vam tako nepokorščino kazal; z Bogom, ljubi mi duhovnik, ki si me do zadnjega vzdihljeja opominjal in svaril, pa nisem za vse to maral; z Bogom, vi dragi prijatelji, katerih dobri svet in vzgled sem zaničeval; z Bogom, vsi prebivalci nebes, več se ne vidimo, nas kliče grozni prepad pekla, vse veselje, mir tolažba in upanje za nas je proč, večni ogenj, bolečine, žalost, obupanje je pa naš delež za večne čase.

S tako otožnimi klici se bodo grešniki poslavljali od nebes in se pogreznili v globočine pekla, peklena vrata se bodo zaprla in ondi bo jok in škripanje z zobmi. Amen. Fr. Žvan.

2. Marija: spokornikom pomoč.

Pripravite pot Gospodu, ravne storite njegove steze. Luk. 3, 4.

A. 1. Jezus je jahal v Jeruzalem k velikonočnim praznikom. Ko se mestu bliža, gredó mu nasproti veliki in mali ljudje. Tako poroča sv. apostol in evangelist Matej, govoreč: *Silno veliko ljudij pa je razgrinjalo svoja oblačila po potu; drugi pa so veje sekali z dreves in stlali na pot.* (Mat. 21, 8.) Tako so ljubemu Jezusu Jeruzalemčani pripravili in okinčali stezo v svoje mesto.

2. Ravno tisti Jezus se tudi nam bliža; skoro bomo ponavljali njegovo rojstvo in tako veselo obslužavali dan njegovega prihoda — prelepe praznike božične. Zato nas sv. katoliška cerkev prisrčno prosi: *Pripravite pot Gospodu, ravne storite njegove steze.* (Luk. 3, 4.)

3. Nič nam ne hasne Jezus novorojeni; nič nam ne pomaga Kristus križani, ljubi Zveličar na desnici božji, ako ga ne sprejmemo, ako mu pota v svoje srce ne pripravimo. Ker smo pa mi slabi in nevedni pri tem delu, zato nam je ljubi Bog dal Marijo, ki je *spokornikov pomočnica*, kar hočemo danes v svoje veselje in zveličanje vsi skupaj pobožno premisliti.

B. 1. V litanijah nazivamo Marijo: *Pomoč kristijanov, prosi za nas!* ker Marija je pomoč vseh ljudi, kateri že pobožno živijo v katoliški cerkvi. Takim je vselej rada na pomoč prihitela. Posebno mila pa je tudi do takih siromakov, kateri bi greh radi zapustili in ljubemu Jezusu zopet pot v svoje srce pripravili; Marija jim pomaga to stezo nastopiti; Marija, pravim, je spokornikov pomoč. — Njena imenitnost je temu podlaga, da s svojo priprošnjo vse za nas doseže pri Bogu. Marija tedaj je spokornikom najizdatnejša pomoč, ker je:

a) *Prečista Devica*. Iz sv. pisma in legende vemo, da je ljubi Bog grešnim ljudem mnogokrat pomoč skazal zaradi nedolžnih mladeničev in deklic. Ali ni celemu Egiptu in okolicam Bog na pomoč prišel zoper lakoto zaradi nedolžnega Jožefa? Mater sv. Brigite je Bog na barki otel potopa zaradi nedolžne hčerke, katero je še sicer v materinem krilu nosila, Bog pa jo je bil že odločil za svojo veliko svetnico in prijateljico. (Brev. 8. okt.) Marija pa je še vse čistejša devica; sam sv. Duh ji daje to spričevalo govoreč: *Vsa si lepa, prijateljica moja, in madeža ni na tebi*. (Vis. pes.) Torej sploh madeža ni na Mariji. In nezmotljiva sv. cerkev je to razložila, kakšnega madeža da ni bilo na Mariji, ko vedno uči, Marija je brez podedovanega greha bila spočeta; in še več; ona trdi, da Marija tudi ni imela madeža osebnega greha na sebi. Sv. Efreem, Sirec, kleči pred Marijo ter moli: *O Devica, ti si povišana nad vse devištvo, ker si pred porodom božjega Sina bila najčistejša devica, in si med in po porodu taista ostala*.

Ko je tedaj ljubi Bog ubogim grešnikom v nadlogah pomoč skazal zaradi pridnih mladeničev in nedolžnih deklic, upam si reči, da nam dobri Bog zaradi najimenitnejše device — Marije v naših nadlogah, v naši spokornosti deli najobilnejšo pomoč.

Marije druga imenitnost, na katero se opira naša pomoč v spokornem življenju, je ta, da je namreč Marija, prečista Devica tudi:

b) **Mati božja**. — Že prerok Izaija je to bil v stari dōbi napovedal: *Glejte! Devica bo spočela in Sina rodila, in njegovo ime bo imenovano Emanvel* (Iz. 7, 12.) t. j. Bog z nami. — In angelj božji sam je ta čudež razložil in zagotovil: *Sveti Duh bo prišel v te in moč Najvišjega te bo obsenčila; in zato bo Sveto, katero bo rojeno iz tebe, imenovano Sin božji*. (Luk. 1, 35.) Matere kraljev in cesarjev imajo veliko moč do svojih sinov, kraljev; še veliko večjo moč ima božja Mati do srca svojega Sina, Jezusa Kristusa, posebno kadar ga prosi za milost ali pomoč:

2. **Pravim spokornikom**. — Slučaj žene Rebeke (I. Mojz. 25, 23.) obrača sv. katoliška cerkev na Marijo, ko jo imenuje: »Mater dveh narodov; in tako po vsi pravici, ker Marija je res usmiljena mati, in torej tudi voljna pomočnica za dve vrsti spokornikov. In sicer prvič: α) svojim lastnim otrokom, t. j. takim kristijanom, ki nikoli niso Boga zapustili, ne razžalili s smrtnim grehom, pa so vendar v ostri spokornosti živeli in ljubemu Jezusu vedno pot pripravljali v svoje srce: to so nedolžni spokorniki, ljubljene otroci Marijini, ki jim je vselej pomagala to pot Gospoda pripravljati. Sveti Tarazij jo zato imenuje »braniteljico devic«. In to po vsi pravici, kakor nam spričuje legenda sv. Justine, device in mučenice.

V Rimu, mestu paganske samopašnosti in razuzdanosti, je v prvi dōbi krščanstva živela prekrasna, imenitna deklia Justina. Za trdno je bila sklenila se svetu celō odpovedati in le samemu Bogu služiti. Zapeljivi pohotneži jo povsod zalezujejo in nadlegujejo, ona si je pa le Jezusa zbrala za ženina in le njemu svoje srce pripravljala za veselo stanovališče. Opravljala je vsakoršna dela pobožnosti in spokornosti. Nekega dnē se od svoje pobožnosti vrača domov, kar jo v ozkem klancu razuzdanci napadejo in silijo v grešno hudobijo. Justina pa pobožno poklekne na pečino toliko močno, da se ji koleno vgrezne ter pristrčno vzdihuje in moli: »O Marija Devica! pomagaj devici!« Marija se je skazala pomočnica nedolžne spokornice, ker posilniki takoj zbežijo. (Prop. Lav. 11. okt.) Znane zglede sv. Alojzija, sv. Brnarda in drugih Marijinih otrok — nedolžnih spokornikov si pa sami pomislite, in bote spoznali, kako jim je Marija pomagala v njihovo srce pot za Jezusa pripravljati.

Pa ne samo pobožnim, svojim pravim otrokom, temveč Marija pomaga za Jezusa pot pripravljati tudi:

β) **pasterkom**, ali **grešnikom**, kateri so bili Boga zapustili, Jezusa zatajili, Marijo zapustili in se satanu zapisali, in njemu svoje srce odprli. Marija je usmiljena mati revežem, katerih

je res veliki narod ali obilno število; pa le tedaj usmiljena mati, ako se želijo poboljšati in k Bogu vrniti; le tedaj jim je Marija pomočnica in njihovo srce za Jezusa pripravi, ko ga pometejo z metlo obžalovalne spovedi, ga okinčajo z rožicami krščanskih čednostij in ga umijejo z Jezusovo presv. rešujočo krvjo.

Neki mladenič je bil v mestu v poduku. Poleg šivanja se je bil naučil tudi različnih nemarnostij, v katere se je bil globoko pogreznil, da je pozabil in zanemarjal svoje krščanske dolžnosti. Res, pravi pasterk Marije, ki jo je zaničeval in ogovarjal. Pa mila mati Marija mu je bila za pomoč, da je tudi ta revež postal spokornik, ki je Jezusu pot v svoje srce pripravil. Zgodilo se je tako-le. Neko soboto se napravi domov stariše svoje obiskat. Ob večernem mraku se bliža Marijini cerkvi, kjer je kakor nedolžen mladenič nekdanj molil in pri službi božji stregel. Neka nevidna moč ga vleče noter, ko so se ravno večernice oblužavale, spovedniki pa spovedovali. Po Marijinih litanijah poklekne še on k spovednici in opravi svojo pobožnost; potem pa še nekoliko streljajev daleč koraka vesel v očetovsko hišo. Veseli stariši mu pripravijo skromno večerjico ter mu po kratkem razgovoru določijo stanico, naj bi si počil in bi se zjutraj skupno veselili. Ko pa drugo jutro dolgo ne vstane ljubljeni sin, ga gre mati klicat. Pa joj! ne zglesi se, ker bil je mrtev. Njegova sreča je bila včerajšnja spoved, h kateri ga je vlekla Marija in Jezusu pripravila stezo v srce spokornega mladeniča.

C. Nedelja kvatrnica je danes; v počesčenje se nam razpostavlja presv. rešnje Telo; sv. katoliška cerkev želi, naj bi svi verniki sprejeli sv. obhajilo, da bi se tako ljubi Jezus naselil v našem srcu. *Pripravite pot Gospodu, ravne storite njegove steze.* (Luk. 3, 4.) Ako pa mi ne razumemo, ali ne moremo steze za Jezusa dobro pripraviti, pa prosimo Marijo, ki je spokornikov pomoč, naj še nam pomaga za Jezusa stezo napravljati, da bi mili Zveličar rad prihajal k nam v našem življenju, da bi prišel v naše srce tudi ob naši smrtni uri! O Marija! spokornikov pomoč, prosi za nas! Amen.

Simon Gaberc.

Praznik rojstva Gospodovega.

I. Ljubezen Jezusova do nas in nehvaležnost sveta.

Prišel je v svojo lastnino in njegovi
ga niso sprejeli. Jan. 1, 11.

S hvaležnostjo, z veseljem in z molitvijo se obhaja povsod, kjerkoli prebivajo pravoverni kristijani, sveti božični praznik, praznik

rojstva našega Gospoda in Zveličarja. V prerezljivih jezikih in napevih se razlegajo danes hvalne pesmi v proslavo neskončne božje milosti in ljubezni, ki je na zemljo poslala večnega Sina božjega v odrešenje grešnega človeškega rodú. In res! kako bi mogli ljudje molčati in ne prepevati veselih, hvalnih pesmij, ker se je v tisti presrečni noči slišalo celó angeljsko petje na zemlji? Gotovo, sveti božični praznik je praznik veselja za vsako dobro krščansko srce, in bo ostal tudi praznik svetega veselja, dokler bodo kristijani na zemlji živeli. In vendar med sv. tremi evangeliiji, ki se herò na današnji praznik, je tudi evangelij sv. Janeza, ki smo ga ravnokar slišali, in v tem evangeliju se nahajajo besede, katere nekako kalijo čisto današnje veselje. Sv. evangelist Janez namreč piše: *Prišel je v svojo lastnino, in njegovi ga niso sprejeli.* V teh besedah je izrečena največja ljubezen Jezusova do nas ljudij, ob enem pa tudi največja nehvaležnost sveta do njega. *Prišel je v svojo lastnino*, to je prečudna ljubezen presv. božjega Deteta do nas ljudij; *in njegovi ga niso sprejeli*, s tem je izrečena strašna nehvaležnost sveta do njega. In ravno o tej prečudni ljubezni Jezusovi in nehvaležnosti sveta vam hočem danes govoriti v imenu Jezusa in Marije.

I. Naš božji Zveličar je prišel v svojo lastnino. Po pravici sme sv. evangelist Janez tako reči; zakaj malo poprej je zapisal besede: *Vse je po njem* (po Sinu božjem) *storjeno.* Ako je tedaj Sin božji z Bogom Očetom svet vstvaril, potem je ves svet njegova lastnina. Karkoli je bilo torej na svetu, vsi zakladi vseh dežel, vse kraljeve krone, vse časti in dobrote cele zemlje, vse je bilo njegovo. Pa bliščečih dobrot tega sveta si on ni izvolil, ne! izvolil si je velikoveč vse tisto, kar ima zemlja revnega, pomanjkljivega in zaničljivega, kar napravlja britkost in bolečino. On, ki živež daje pticam pod nebom in vsem živim stvarjem, in ves svet vlada in ohrani, hotel je šibko, nezmožno Dete postati, popolnoma odvisno od volje ljudij. On, ki nespametnim stvarjem gorke votline daje in jih uči delati lična gnezda, sam sebi spodobne hišice ni privoščil. Le mrzla, odprta štalica je njegovo stanovanje, revne jasli njegovo ležišče, malo trde slame njegova prva posteljica. On, ki tako lepo oblači lilije in druge cvetlice na polju, da še Salomon v svoji kraljevi časti ni bil tako lepo oblečen, izvolil je sam za-se le revne plenice. *Prišel je v svojo lastnino*, v to, kar je najrevnejšega na svetu. In odkod je prišel? Iz nebes; od tam

kjer večna luč sveti; od tam, kjer ni nobene bolečine in nobene pritožbe; iz kraja, kjer so vse srčne želje popolnoma spolnjene; s sedeža, pred katerim neprenehoma angeli molijo; od nebeškega Očeta, s katerim je vladal ves svet; od tam je tedaj doli stopil v našo solzno dolino, v deželo britkosti in žalosti, v štalico največje revščine. Tako globoko se noben pozemeljski vladar ne more ponižati, če bi tudi zapustil svojo zlato palačo in šel prebivat v najrevnejšo bajto; zakaj vladar bi ostal vendar le na zemlji in med ljudmi. Kaj pa je naš Zveličar storil? On je zamenjal nebesa z zemljo, družbo nebeških duhov z družbo ljudij. Da bi prav razumeli, kaj je Zveličar zavoljo nas zapustil, sevé, morali bi nebesa z vsem veličastvom in z vsem veseljem videti. Vendar tega ne more po besedah sv. Pavla tukaj nobeno človeško oko videti, nobeno uho slišati, in nobeno človeško srce čutiti, kako veliko veselje je tam v nebesih. In glejte, karkoli imajo nebesa lepote in veselja in kolikor časti so mu skazovali vsi nebeški duhovi, vsemu temu se je naš Zveličar odpovedal, ko je nebesa zapustil. In kaj je sprejel namestu vsega tega? Sprejel je vse težave, naloge in bolečine te solzne doline. Sprejel je ves trud težavnega dela na svojih popotovanjih skozi mesta in trge judovske dežele; sprejel toliko obrekovanja in zaničevanja in preganjanja; sprejel strašno butaro človeških grehov, zavoljo katerih je hotel božji pravici zadostovati; sprejel je poslednjič najgrozovitnejše muke, bolečine in smrt na lesu križa.

In zakaj je prišel naš Zveličar iz prelepih nebes v to solzno dolino? Zakaj je sprejel toliko trpljenja, bolečin in tako grozovito smrt? Zato, da bi nas rešil pekla in večnega pogubljenja, da bi nas storil otroke Božje in nam odprl nebeška vrata. In vse to je storil, ne kakor da bi bil dolžan to storiti, tudi ne, kakor da bi bil imel on sam od tega kak dobiček, ampak prosto in neprisiljen, le iz nesamopridne in dobrovoljne ljubezni do nas. O, le pogledjmo z očmi svoje duše to ljubeznivo nebeško Dete, kako prijazno in milo nas pogleduje, kako svoje majhne in vendar vsemogočne ročice steguje proti nam! Oh, ali bi ne imel tedaj vsak človek tega nebeškega Deteta, ki je iz ljubezni do nas na svet prišlo in se podvrglo tolikemu trpljenju, ljubiti in ga z vso hvaležnostjo in ljubeznijo in z veseljem sprejeti? Ali je mogoče, da bi kateri človek ne maral zanj in ga ne hotel sprejeti?

II. Pa vendar, kaj pravi sv. evangelist Janez: *Njegovi ga niso sprejeli!* Strašna pritožba zoper nehvaležni svet je izrečena s temi

besedami. Bili so tedaj ljudje, in so še tako neobčutljivi in tako nehvaležni, da ne marajo za presveto božje Dete v jasliah, za svojega Zveličarja in ga tudi nočejo sprejeti. Da je ta pritožba zoper nehvaležni svet opravičena, nam potrjuje zgodovina blizu devetnajst stoletij.

1. Njegovi, ki svojega Zveličarja niso sprejeli, bili so najprvič judje. Oni so bili izvoljeno ljudstvo Božje, njim je bil Mesija blizu skozi 4000 let skoraj brez prenehanja z besedami in predpodobami napovedovan. Iz njih srede je bila izvoljena mati Marija, v njih sredi je bil rojen, po njih deželi je hodil od kraja do kraja in delal velika znamenja in čudeže. Pa kaj je storilo to nehvaležno ljudstvo? Nasprotovalo mu je, zaničevalo ga, pregnanjalo in zavrglo: »Proč ž njim, križaj ga!«

2. Njegovi, ki ga niso sprejeli, bili so dalje tudi pagani; zakaj tudi zavoljo njih je Zveličar na svet prišel in svojo kri preli. Tudi njim so aposteljni in misijonarji Kristusa in njegov nauk oznanovali. Pa mnogi pagani, ne da bi bili sprejeli Kristusa in njegov nauk, pregnjali in morili so aposteljne in misijonarje in celo tiste svoje rojake, kateri so Kristusov nauk sprejeli. Tako se ustavljajo Kristusu in ga nočejo vsprejeti še zdaj mnogi pagani po nekaterih deželah daljne Azije.

3. Med njegove, ki ga niso sprejeli, morejo se šteti celo mnogi taki, ki so na njegovo ime krščeni in se kristijani imenujejo in so k njegovemu banderu prisegli. Oh, kako so kristijani s Kristusom delali? Zgodovina nam spričuje, da so se v vseh časih spolnovale besede preroka Jeremija: *Mene, studenc živih vodá, so zapustili in so si kopali predrte kapnice, ki vodé ne obdržijo.* O vseh časih so bili ljudje, o katerih je sv. Pavel prerokoval: *Od resnice bodo svoja ušesa odvráčevali in se k praznim zmišljam obrácali.* O vseh časih so bili in so še zdaj zapeljivci in lažnjivi krivi preroki, ki so ljudi od resnice in od Kristusa odvráčevali in v zmote zapeljevali in jih še zdaj zapeljujejo. Koliko jih je dandanašnji krščenih sovražnikov sv. cerkve, ki trosijo zmote po časnikih, ki zatirajo krščansko vero in stiskajo sv. očeta papeža! Vsi taki nočejo Kristusa sprejeti in ne marajo za njegovo sveto vero.

4. Kako pa je med nami? Ali se tudi med nami najdejo odločni sovražniki Kristusovi? Ali tudi med nami kateri Kristusa nočejo sprejeti? Morebiti mislite, da vsaj med nami ni tacih? Vender, o kristjani! Kristusa sprejeti se ne pravi to, samo krščen,

samo kristijan biti, ampak se pravi: Kristusu in njegovi sveti cerkvi pokoščino in ljubezen skazovati; Kristusa sprejeti se pravi: grehu se odpovedati, grch sovražiti in samega sebe zatajevati in premagovati. Kdor si ne prizadeva za Kristusom hoditi po poti premagovanja samega sebe, kdor v pregrehah, n. pr. v preklinjevanju, v pijančevanju, nečistosti, v sovraštvu itd. in v grešnih navadah naprej živi, kdor ne porajta za prejemanje sv. zakramentov, posebno svete pokore in sv. rešnjega Telesa, da bi svojo dušo očistil, ta ni za Kristusa, ampak je zoper njega. V srcu takega kristijana na današnji prelepi božični praznik presveto božje Dete ne najde nobenega prostora; tudi za takega kristijana velja strašna pritožba: *Prišel je v svojo lastnino, in njegovi ga niso sprejeli.*

Kristijani! le malo dnij še imamo in bomo dokončali zopet eno leto, ki nam je bilo dano v ta namen, da svojega Zveličarja sprejmemo in z njegovo milostjo obilni sad obrodimo za večno življenje. O kako strašna zguba je to, ako človek leto za letom zgublja in si ničesar ne pridobi za nebesa; kako strašna zguba, če se leto za letom ohaja sv. božični praznik in ne, da bi si kristijan mogel reči: Tudi jaz sem sprejel presveto božje Dete. Zapomnimo si, kaj nam kliče sv. apostelj Pavel v današnjem listu o polnoči: *Prikazala se je milost Boga Zveličarja našega vsem ljudem, katera nas uči, da se odpovejmo hudobiji in posvetnim željam, ter trezno, pravično in bogaboječe živimo na tem svetu.* In res! le tedaj, če se grehu odpovemo in nismo le po imenu kristijani, ampak si prizadevamo Jezusu v življenju podobni biti . . ., le potem smemo zaupljivo reči, da smo Kristusa sprejeli, potem bodo veljale tudi nam besede angeljskega petja: *Mir ljudem na zemlji, ki so dobre volje;* le potem bodo veljale tudi nam besede sv. evangelista Janeza: *Tistim pa, kateri so ga sprejeli, je dal oblast, Božjim otrokom biti,* in sicer po pričujočnosti božji že tukaj na zemlji, in enkrat v večnem veselju v nebesih. Amen. Jos. Krčon.

2. Prošnja in obljuba božjega Deteta.

V svojo lastnino je prišel, pa njegovi
ga niso sprejeli. Jan. 1. 11.

Danes, predragi v Kristusu, nam je rojen Zveličar, kateri je Kristus Gospod, tam v mestu Davidovem. Pojdimo tudi mi s po-božnimi pastirci tje do Betlehema in pogledjmo ta čudež božjega

usmiljenja, ki nam ga je angelj Gospodov oznanil. Kaj vidimo tamkaj? Tam v tesnem, zapuščenem hlevcu je rojen Jezus Kristus, kralj nebeške slave; tam v bornih jasliah leži edinorojeni Sin nebeškega Očeta, z večnim Očetom enega bitja; tam se solzi kakor majhno človeško dete, Jezus Kristus, veličastni kralj večnosti. Ali si moremo misliti večji čudež?

Oh, padimo pred tem ljubeznivim božjim Detetom na kolena, molimo ga z Marijo, presrečno materjo njegovo, z blaženim rednikom Jožefom, z vsemi trumami angeljev Božjih s pobožnimi pastirci. Poslušajmo pa tudi danes njegove mile prošnje do nas. Resnično, predragi kristijani, novorojeni Sin božji ima danes posebno tri prošnje. Kdo mu jih ne bode rad uslišal? O gotovo vsak, ki ima kolikaj srca in ljubezni do svojega Boga in Odrešenika. Poslušajte torej: 1. Katere so njegove prošnje? 2. Kaj nam za to obljubuje?

I. Novorojeno božje Dete nas prosi:

1. »Jaz nimam oblačilca, daj mi obleko!« V resnici, božje Dete nima potrebne odeje; v mrzlem hlevcu prezeba v trdih jasliah v hudi zimski noči, in mraza trpečejo nedolžne ročice in nožice. In Mati njegova? Rada bi dala svojemu Detetu kraljevo oblačilo, rada ga bi odela s škrlatom, ali uboga tesarjeva žena nima družega kakor revne plenice. Zato prosi ubogo novorojeno Dete: Daj mi oblačilo! In poglej, živina se ga usmili, vol in osel, kakor bi imela pamet, dihata v božje Dete s svojo toplo sapo, kakor bi vedela, da potrebuje toplote, da bi se dopolnilo prerokovanje Izaijevo, ki pravi: *Vol pozna svojega gospodarja in osel jasli svojega Gospoda, moje ljudstvo pa mene ne pozna.*

Tudi tebe prosi božje Dete: daj mi oblačilo! Ali boš ti bolj trdosrčen in neusmiljen kakor neumna živina? O, gotovo ne. Kaj ne, rad bi mu dal svojo najlepšo praznično obleko in ga odel? Ali ti je resnica? Tedaj pojdi in obleci ga. Zakaj Jezus je rekel: *Karkoli boste storili kateremu najmanjših mojih bratov, storili ste meni.* — *Nag sem bil in ste me oblekli.* In sv. Krizostom pravi: *Ubožček stegne roko, Kristus pa sprejme, kar mu damo.* Priča nam to življenje sv. Martina. Ko je bil še vojščak in še ne krščen, podaril je nekdanj na potu polovico svojega plašča mraza trepetajočemu beraču. Po noči pa se mu Kristus prikaže s tisto polovico plašča odet in mu reče: »Poglej me dobro in spoznaj svoje oblačilo, ki si ga ubogajme dal.« Potem pa se obrne k

trumi angeljev, ki ga obdajajo, in reče: »S tem plaščem me je nekrščenec Martin odel.«

2. Božje Dete prosi: Jaz sem ptujec, vzemi me pod streho! To božje Dete ni v Betlehemu doma, tudi ne v Nazaretu, ampak tam gori nad zvezdami v nebeškem kraljestvu, na desnici Boga Očeta je njegova prava domovina. Iz gole ljubezni pa zapusti svoje nebeško veličastvo in stopi na zemljo, da bi vsem ljudem nebeška vrata odprl in jim v nebesa pomagal. Toda nehvaležni svet ga ne spozna, trdosrčni ljudje mu ne dajo strehe, kakor tujca ga od vrat podijo, le v podrtem zapuščenem hlevu najde prenočišče. Zatorej te prosi: vzemi me pod streho!

Ali ne boš, predragi kristijan, hitro uslišal njegove prošnje? O gotovo! Kje pa hoče to božje Dete prebivati? Nikjer drugej kakor v tvojem srcu; zato te prosi: »Moj sin, daj meni svoje srce!« zato pravi: »Glej jaz stojim pred vratmi in trkam. Ako kdo posluša moj glas, bom k njemu noter šel.« Sprejmi torej z veseljem dete Jezusa v svoje srce. Toda tvoje srce ne sme biti grdo in nesnažno kakor hlev. Dete Jezus je neskončno sveto, zato mu gre sveto prebivališče. Pometi toraj iz svojega srca grdo blato pregrehe, nesramnih želj, sovraštva; izmeči iz njega malike nesramnosti, prevzetnosti, lakomnosti. Potem bo prišel Jezus v njega, ker on pravi: *Kdor mene ljubi, ga bo moj Oče ljubil, in bodeva k njemu prišla in v njem prebivala.*

3. Božje Dete prosi: Jaz trpim, lajšaj moje trpljenje! Ali ne vidiš solz v očeh Deteta Jezusa? ali ne vidiš, kako zmrzuje v mrzli noči? Sicer ni nobene rane na njegovem telesu, ali duša njegova je hudo ranjena, ker se spominja vsega britkega trpljenja, ki ga čaka za nehvaležne ljudi, zato zdihuje: »Moja duša je žalostna do smrti — polajšaj moje bolečine!«

Pa kako boš lajšal trpljenje detetu Jezusu? S solzami odkritosrčne resnične pokore. Zakaj zavoljo greha in samo zavoljo greha je moral ljubi Zveličar na svet priti, kakor majhno novorojeno dete prezebat, trpeti in poslednjič umreti na križu. Prerok Izaija pravi: *„On je bil ranjen zavoljo naših grehov in potrt zavoljo naših hudobij.“* Sv. Pavel pa piše, da kdor greh dela, Jezusa vnovič križa. Resnična pokora pa ga tolaži, ga neizrekljivo razveseljuje, saj on sam pravi: *„V nebesih bo večje veselje nad enim grešnikom, ki se spokori, kakor nad 99 pravičnimi, ki pokore ne potrebujejo.“* Jezus se sam primerja dobremu pastirju, ki zapusti 99 ovčic v puščavi in gre za eno zgubljeno, dokler je

ne najde. Zatoraj usliši milo prošnjo deteta Jezusa, razjokaj se nad svojimi grehi, kakor Marija Magdalena, kakor Peter, saj grehov imaš obilno, preobilno — le premisli dobro svoje dosedanje slabo, mlačno, zanikerno življenje.

II. Ako spolniš Jezusove prošnje, bode te obilno poplačal. Poslušaj, kaj Jezus obljubuje.

1. Jezus govori: Ako daš meni oblačilo, vrnil te bom enkrat oblačilo večnega, nebeškega veličastva. To oblačilo, katero boš enkrat prejel iz njegove roke, je svetlejše kakor solnce, z bliščečimi zvezdami obsejano. Tako oblačilo je imel nekdanj Jezus, ko se je na gori Tabor spremenil, ker njegova oblačila so bila bela kot sneg. To oblačilo ti je pripravljeno v nebesih, in Kristus ga bo dal vsem, kateri na zemlji oblačijo reveže, njegove brate. Zato pravi sv. Krizostom: *Ti podeliš oblačilo in prejmeš zato oblačilo neumrjočnosti.*

2. Jezus obljubi: Ako me vzameš pod streho, sprejemem te jaz v nebeški Jeruzalem, v hišo nebeškega Očeta. Sv. apostelj Janez popisuje ta nebeški Jeruzalem: „*Videl sem sveto mesto, novi Jeruzalem, priti z neba od Boga, pripravljeno kakor nevesto, ki je opravljena svojemu ženinu. Mesto je imelo velik in visok zid in 12 vrat in na vratih je bilo 12 angeljev. Njegov zid je bil zložen iz žlahtnega kamna jaspida, mesto samo pa je bilo čisto zlato. Mesto ne potrebuje ne solnca ne lune, da bi svetila v njem, zakaj veličastvo božje ga razsvetljuje in svetilo njegovo je Jagnje.*“ — V tem nebeškem Jeruzalemu prebiva milijone nebeških duhov in izvoljenih Božjih; tam je sedež večnega Boga; tam je pogrnjena miza za Jagnjetovo ženitnino, ki ne bo nikdar minula; tam cvetó nevenljive rože. V to mesto sprejme Kristus vse tiste, ki mu v srcu pripravijo vredno prebivališče.

3. Jezus obljubi: Ako olajšaš moje trpljenje, vzamem od tebe vse tvoje trpljenje. To se bo zgodilo v svetih nebesih. Tam bo, pravi sv. Janez, *Bog obrisal vse solze od naših očíj, in smrti ne bo več, ne vpitja, ne bolečine, ker prejšnje je minulo.* In Jezus pravi: *Blagor žalostnim* (ki jokajo nad svojimi grehi), *ker bodo potolaženi.* Sv. Peter Damijan piše: *Z malimi solzami na zemlji zaslužimo večno veselje.* Kdo bi toraj, predragi v Kristusu! tukaj rad iz srca ne jokal, da bi se tamkej večno ne radoval?

Predragi kristijani! to je trojna prošnja novorojenega deteta Jezusa do nas. Ali mu je ne bomo iz srca radi spolnili? O pre-

ljubi Jezus! Ker si ti toliko za nas storil, hočemo tudi mi svojim revnim bratom ljubeznivo pomagati. V srcu ti pripravimo čedno prebivališče, o pridi v nas, posveti nas in osreči nas! Objokovati hočemo svoje brezštevne grehe in zmote, da se bomo enkrat večno veselili in deležni postali nebeškega veličastva, ki si ga nam ti zaslužil. Amen.

L. Škufca.

Praznik sv. Štefana.

Dve lepi čednosti svetega Štefana.

Glejte, jaz vam pošiljam preroke in modre in pismarje, in izmed njih bote nekatere umorili in križali in nekatere bičali v svojih shodnicah in preganjali od mesta do mesta.

Mat. 23, 34.

Dva rojstna dneva zapored praznujemo o božičnem času, ki sta močno različna med seboj! Včeraj smo premišljevali, kako je Sin božji zapustil veličastvo nebes in reven v človeški podobi stopil na zemljo ter se ponižno podvrgel vsemu trpljenju in nadlogam pozemeljskega življenja; danes pa vidimo sv. Štefana zapustivšega to zemljo povzdigovati se v nebeška prebivališča! Včeraj smo videli in premišljevali, kako je nebeški Zveličar naše odrešenje pričel ob svojem rojstvu v jaslicah, danes pa gledamo prvi sad njegovega milostipolnega odrešenja dvigati se k Bogu! Včeraj smo videli, kako je naš Zveličar pričel svoje pozemeljsko življenje, danes pa vidimo, kako je prvi učenec njegov svoje blago življenje končal; ker danes je dosegel sv. Štefan krono mučeništva! Po pravici praznuje sveta cerkev smrtne dneve sv. mučencev z največjim veseljem! In kaj pač hoče smrtni dan mučenca žalostnega na sebi imeti? Kaj ni mar njegov smrtni dan njegov rojstni dan za nebesa? Kaj ni smrtni dan mučencev dan zmage nad svetom, peklom in seboj? Pravim, dan zmage nad seboj, ker je Boga tolikan ljubil, da je njemu daroval najdražji dar, svoje življenje; — nad svetom, ker ga grozna mučila in še celo britka smrt niso mogla premagati; nad peklom, ker je osramotil vse zvižaje hudobnega duha, ki hoče Kristusovo vero s preganjanjem in smrtjo zatreti! Taki dnevi, ko se je kaj tacega za Jezusa zgodilo, kot današnji dan, morajo v resnici biti za nas dnevi veselja in prijetnosti!

Da se pa praznik sv. Štefana tudi po vnanje tako slovesno obhaja in da imamo danes zapovedani praznik, vzrok je ta, da je bil sv. Štefan prvi, kateri je za Kristusa kri prelil in življenje dal ter tako vsem drugim mučencem pokazal krvavo pot k Jezusu; nekaj pa tudi zaradi tega, ker sv. cerkev danes ob enem skupaj obhaja spomin vseh drugih mučencev, kateri so do današnjega dne spričevanje v krvi dajali za Kristusa! — Po pravici je tedaj današnji dan vesel in velik praznik za nas, katerega moramo tudi lepo in vredno praznovati! Pa kako hočemo to storiti? — Mi ne moremo praznikov mučencev lepše in vredniše praznovati, govori sv. Avguštín, kakor da premišljujemo njihove lepe čednosti, ter si trdne sklepe delamo, jih zvesto posnemati. Zatorej vam hočem tudi jaz danes dve lepi čednosti svetega Štefana postaviti pred oči, da jih pridno premišlujete in zanaprej zvesto posnemate v svojem življenju!

I. Sv. Štefan je bil goreč in večš oznanovalec in neboječ spoznovalec Jezusove vere. Sv. vero v Jezusa Kristusa je tako prepričalno oznanoval in temeljito zagovarjal, da se drugi niso mogli ustavljati njegovim modrostim, ker je bil poln milosti in moči. — Ne bilo bi pa še zadosti samo lepo govoriti o sv. veri, temveč treba je tudi v hudih poskušnjah sv. veri zvest ostati in jo tudi takrat z besedo in dejanjem spričevati, kar je storil sv. Štefan, akoravno je vedel, da mu preti smrtna nevarnost. On je trdovratnim judom v obraz povedal, da so oni krivi preroki in učeniki, ker se resnici ustavljajo, ker nočejo spoznati Kristusa kot pravega »Mesija«, o katerem se je vendar vse spolnilo, kar je Bog o njem po Mojzesu in družini prerokih napovedoval, ter jim v zobe očital njihovo hudobijo, da se vedno ustavljajo resnici in sv. Duhu, in da so oni ravno taki, kakor so bili njihovi očetje, kateri so božje poslance in preroke morili, križali in bičali, ravno ker so tudi oni svojega Zveličarja umorili in križali! — Ko so judje to slišali, škripali so z zobmi zoper njega! — Glejte, tak je bil sv. Štefan!

Poglejmo pa sedaj sami nase, če smo sv. Štefanu kaj podobni. Koliko lenih in vnemarnih kristijanov je, kateri še poglavitnih resnic naše sv. vere ne vedó, pa se tudi podučiti nočejo, kakor da bi se v svoji nevednosti vsejedno lahko zveličali; koliko je mož in žen, gospodarjev in gospodinj, očetov in mater, kateri se ne zavedajo svojih dolžnostij do sebe in družih, in vendar so prestopki kaj lahko hitri in smrtno progredni, zlasti v zakonskih

zadevah, pa se vendar nočejo s svojim spovednikom posvetovati in prav storiti; sv. vera in pravi poduk jim je mala briga! koliko je nevednih kristijanov, kateri se v verskih rečeh vsakemu zasmehovalcu pusté užugati, ali pa z njim potegnejo zaradi kakega dobička ali miru! Kako malo pa je šele tacih, kateri bi si upali druge o pravem času ostro svariti, njihove hudobije očitati in jim britko resnico v obraz povedati! Sv. Štefan je bil ves drugačen mož in nam lepši zgled daje, pa z njim vred tudi mnogi drugi, kateri nas učé, kako moramo biti večči učeniki in neboječi spoznavalci božjega nauka.

Vas opomnim le na sv. škofa Bazilija Velikega. V letu 365 po Kristusu je živel cesar Valens, kateri je bil Arijevi krivi veri vdan in je iskal tudi sv. škofa Bazilija spraviti na svojo stran; zato pošlje svojega služabnika, deželnega glavarja Modesta, v Cezarejo k škofu. Ko Modest v Cezarejo pride, pokliče sv. škofa pred se, in se začne prav prijazno z njim pogovarjati; polagoma pa obrne svojo besedo na vero in verske reči, ter prigovarja sv. škofu, naj se nikar ne drži tako trdovratno vsake pičice sv. katoliške vere in naj nekoliko odjenja, češ, da bi s svojo trdovratnostjo utegnil sv. veri več škodovati, kakor koristiti; in če s cesarjem potegne, bode mu cesar mil in prijazen. Sv. Bazilij pa Modestu srčno in pogumno odgovori: Sv. cerkev je od Boga prejela nauke in za to vero postavim svoje življenje; tudi ene same besede in ene same črke ne pustim izbrisati iz te vere; kakor zvest čuvaj bom ostal in vedno branil sv. vero zoper vsako krivoversko zmoto, če bi mi tudi pri tem za življenje šlo! — Pojdi in povej cesarju, da jaz spoštujem njegovo prijaznost, toda le takrat, kadar je pobožna, brez pobožnosti mi tudi njegova prijaznost nič ne pomaga. — Te besede razkačijo cesarjevega poslanca. Tako še ni nobeden človek z menoj govoril, — zavpije, — ker je bil vaju le pohlevnih, pokornih in priliznenih besedi. Škof pa pravi: »Morda ti še nisi z nobenim katoliškim škofom govoril?« — Sedaj začne glavar sv. škofu groziti, da mu bo s pregnanstvom, mučenjem in smrtjo vzel službo. Sv. Bazilij pa odgovori: »Nobena imed teh zažuganih rečij me ne bo zadela; zakaj kdor nič nima, se mu tudi ne more kaj vzeti, pregnanstva se ne bojim in me ne more zadeti, ker že sedaj na svetu vedno v pregnanstvu živim in sem povsod na svetu doma; mučeništva se ne bojim, ker že sedaj na telo nič ne držim; smrti se tudi ne bojim, marveč si jo iz srca želim, ker me bo hitreje k Bogu pripeljala; sicer sem pa jaz že davno samemu sebi in svetu odmril in že dolgo proti grobu hitim! —« Ko se glavar Modest vidi premaganega, reče škofu, da mu pusti odlog do drugega dne, naj si premisli. Bazilij pa pravi: »Meni ni treba puščati nobenega odloga za premislek, kakoršen sem danes, tako mislim jutri!« Sedaj poskusi Modest še zadnji pomoček in pravi, da se bo moral škof z nekim Demostenom, z zvitim.

cesarjevim kuharjem, vpricho kralja v verskih rečeh pričkati, da se vidi, kdo ima prav. Sv. Bazilij pa pravi: »Vaš kuhar se morda dobro ume na kuharijo, o verskih zadevah pa ne more govoriti.« Modest se zavzame, da je škof tako neustrašen, vrne se k cesarju ter mu vse dopove in pristavi: »Premagani smo; ta mož se ne briga, če se mu žuga, pa tudi ne, če se mu obeta!«

Glejte, ali ni bil res ta sv. škof drugi Štefan, poln moči in vere? Tako neustrašeni, nepremakljivi in stanovitni moramo tudi mi biti, kar se tiče spričevanja naše sv. vere. Tako trdni v veri so bili tudi apostoli in brez števila družih mučencev, katerih imen mi danes naštevati ni mogoče. Tako stanovitni in trdni v veri so bile še celo ženske, otroci in starčki. — Sovražniki sv. vere so jih neusmiljeno mučili, kakor so si le izmisliti mogli, natikali so jih na kole, po živinsko topli in bičali; s sekirami sekali, žgali, na razbeljenem železu žgali, v žrjavici pekli, ali v razbeljenem olju ali svincu cvrli, s kamenjem pobijali, divjim zverinam metali itd., pa vendar so vse to pretrpeli zaradi Jezusove vere. Tako trdni, neomahljivi in stanovitni v veri bodimo tudi mi. Omahljivo, nestanovitno vero sovraži Bog. Le pomislite, kako močno sta se Mojzes in Aron zamerila Bogu, ker sta dvomila, če bo res voda tekla iz skale, na katero s palico udariti je Bog Mojzesu ukazal. »Ker mi nista verjela, da bi me bila poveščala v pričo Izraelovih otrok, zato ne bodeta peljala teh ljudstev v deželo, katero jim bodem dal.« (IV. Mojz. 20, 12.) rekel je Bog!

II. Druga lepa čednost, katero moramo nad sv. Štefanom občudovati in posnemati, je pa njegova prizanesljivost in resnična ljubeznivost do svojih nasprotnikov.

Sovražnikom iz srca odpuščati, jih ljubiti, jim vse dobro želeti in privoščiti, jim ne le hudega s hudim, temveč z dobrim povračevati, ter še celo za-nje moliti, je imenitna zapoved Jezusova, po kateri je hotel svoje verne ločiti od družih ljudij; je imenitna dolžnost kristijana, po kateri si zamore obilno milost od Boga sprostiti; je v novem zakonu ena izmed najpoglavitnejših čednostij, katere neverniki niso poznali; po njej se Bogu najbolj bližamo in njemu podobni prihajamo. — Res je, da se tej dolžnosti rada ustavlja naša spačena volja, in da se nam težko zdi v tistem trenutku svojemu sovražniku roko podati, kadar škodo ali razžaljenje od njega prejemo; vendar smo to storiti dolžni, kakor je to storil tudi sv. Štefan po zgledu svojega nebeškega učenika, kateri je za svoje sovražnike, preganjalce in morilce še na sv. križu

prosil in molil. Tako je storil tudi sv. Štefan. V trenutku, ko so njegovi preganjalci kamenje pobirali in nanj lučali, in ko je že pod smrtno težo omagoval, pokleknil je na svoja razbita kolena ter z velikim glasom vpil: »Gospod! ne prištevaj jim tega greha!« (Dj. ap. 7, 59.)

Glejte, kristijani, zopet prelepo čednost današnjega godovnjaka sv. mučenca Štefana! Samega sebe je premagal — premagal svojo srditost, togoto, ker je dobro vedel, da človek ne more imeti deleža pri Bogu, ki je zgolj milost in usmiljenje, če svojemu bližnjemu ne odpusti; dobro je vedel, da bi tudi on zastonj prosil pri Bogu odpuščanja in milosti, ako bi sam svojim preganjalcem, kateri so tudi Božji otroci in s Kristusovo krvjo odrešeni, ne hotel odpuščanja in milosti skazovati!

Dvignite tedaj vi, ki v sovraštvu živite in to slišite, svoje glave, vam velja ta izgled! Tudi vi morate in morete svojim sovražnikom odpustiti, če hočete kedaj otroci Božji postati! — Molite, postite se, dajajte miloščino ter storite dobrega, kolikor hočete, če pa v svojem srcu jezo zoper svojega bližnjega pasete in mu ne odpustite ter sprave ž njim ne naredite, zgubljeni ste na večno! — Kako bi bilo mogoče, da bi kedaj prišel prebivat v sovražno srce Kristus, kateri je sama ljubezen in prizanašanje? Kako bi bilo mogoče, da bi bil kedaj Kristus s takim prijateljem, kateri ž njim prijatelj biti noče? Ž njim pa tisti noče biti prijatelj, kateri noče njegovih zapovedij spolnovati; njegova zapoved pa je: Sovražnike ljubiti! Če tedaj ti svojega bližnjega sovražiš, preganjaš, prelomiš najbolj jasno in očitno zapoved Gospodovo, in si tako dolgo sovražnik Kristusa in njegovega križa, dokler si sovražnik svojega bližnjega, katerega ljubiti ti vелеva brez razločka, naj bo tebi prijatelj ali ne! — Dokler imaš ti jezo, sovraštvo in zamrzo do svojega bližnjega, tudi nisi kristijan; ker kristijan je le takrat vreden svojega imena, ako premaga in zataji svojo strast in nevoljo; če pa kristijan nisi, kako se boš zveličal? — Dokler svojemu bližnjemu iz srca ne odpustiš, nisi kristijan, temveč ubijalec, kakor pravi sv. Janez: *Slehnri, kateri sovraži svojega brata, je ubijalec; in veste, da noben ubijalec nima večnega življenja* (I. Jan. 3, 15.). Zato nas pa tudi Jezus tako milo, tako silno, tako pogostokrat in določno prosi in svari, da naj se gredoč spravimo s svojim bližnjim, da nas smrt v sovraštvu ne najde in večno ne pogubi; da vsa druga dobra dela nimajo nič veljave pri Bogu, dokler sprave ni, saj pravi Kristus (Mat. 5, 23.): *Če prineseš svoj*

dar k altarju in se tam spomniš, da ima tvoj brat kaj zoper tebe, pusti svoj dar pred altarjem in pojdi poprej spraviti se s svojim bratom, in tedaj (še) pridi in daruj svoj dar!

Sv. Frančišek Sal. je imel hudega nasprotnika v nekem pravdarskem doktorju, ker ni hotel ž njim krivično potegniti. Doktor ga zaradi tega smrtno sovraži, in ko nekdanj sreča svojega nasprotnika, prijazno mu roko podá in mu pravi: »Vi mene sovražite, pa vedite, če mi tudi eno oko izderete, vendar vas bom z drugim prijazno gledal.« To pa zastaranega hudobneža ni nič ganilo, še celó streljal je za škofom, pa je mesto škofa zadel družega duhovnika, kateri ga je spremljal. Zaprli so ga in k smrti obsodili. Škof pa je zanj prosil odpuščanja in je tudi dobil, ter mu sam pisano nesel v ječo. Trdovratnež pa je opljuval sv. škofa in od sebe pahnil. Škof pa mu pravi: Rešil sem vas oblasti svetne pravice, ako se pa ne spreobrnete, zapadete večni pravici, katere vas nihče več ne bo mogel rešiti!

Kakor je bil ta doktor trdovraten, tako trdovratnih in zastaranih sovražtev je tudi med nami veliko, in le predobro vem, da tudi v tej zadevi pridiga le malo pomaga ali celo nič ne, in da se vsak skuša zagovarjati s kakim izgovorom. Pa naj bo izgovor ta ali drugi, ne zdá nič in ne velja nič, vsak mora odpustiti, če se tudi nedolžnega misli ali za nekrivega spriča. Kakor gotovo za dnevom noč nastopi, tako gotovo brez sprave ne bo noben zveličan, ker Bog tako hoče; Bog pa nič nemogočega ne tirja! Po pravici bo sodnji dan Kristus vsem trdovratnim sovražnikom lahko očital: če sem jaz odpustil, in če so drugi za menoj odpuščali, zakaj pa vi niste? Saj ste imeli moj izgled in milost kakor drugi, pa vi sami ste krivi svoje pogube, ker niste hoteli!

Glej in premisli tedaj, krščanska duša, kako bo tudi tebi Kristus govoril, ako ne odpustiš in se odkritosrčno ne spraviš s svojimi sovražniki. *Hočeš sodbi ubežati, — kliče sv. Krizostom, bodi pripravljen vselej odpustiti v srcu, z ustmi in v dejanju; če te kdo sovraži, ljubi ga ti iz srca; če ti je kdo z ustmi ali jezikom škodoval, odpri svoja usta in pobožno zanj moli; če te je kdo v dejanju razžalil, skazuj mu zato dobrote in dela ljubezni!* O podajte si vi, zastarani sovražniki, že vendar enkrat svoje roke v pravo spravo, da bodeta mir in ljubezen prebivala med vami, da hode tudi Jezus prebival med vami, in da bodete dobri otroci nebeškega Očeta, kateri pusti nad dobrimi in hudobnimi sijati svoje solnce in dežiti, kateri nas vse, akoravno smo že tolikokrat postali so-

vražniki njegovi, z enako ljubeznijo objema in z večnimi dobrotami obsiplje, in posnemajmo sv. Štefana, da pojdemo tudi mi enkrat po potu krščanske sprave in prizanesljivosti za njim v deželo večnega miru, veselja in ljubezni! Amen.   Andr. Šimenec.

Nedelja pred novim letom.

Kdo je kriv sprijenosti mladine?

Dete pa je rastle in močno prihajalo,
polno modrosti, in milost božja je bila v
njem.   Luk. 2, 40.

O Jezusovi mladosti sploh vemo le malo. Edino, kar nam je znanega o njegovi mladosti, popisuje nam sv. ev. Lukež v današnjem evangeliju in pa v tistem evangeliju, ki nam pripoveduje njegovo pot v Jeruzalem na velikonočne praznike v 12. letu njegove starosti, ki ima ob koncu enak pristavek, da je Jezus rastle v modrosti in milosti pred Bogom in ljudmi.

To malo pa, kar vemo o njegovi mladosti, zadostuje mladini v najlepši vzgled in posnemo, kakošna naj bo, da bo srečna. Ko bi se o vseh mladeničih in dekletih moglo reči, kar sv. evangelij o Jezusu pravi, da vsi rastejo in močni prihajajo v dobrem, da so polni modrosti, da je milost božja pri njih, kako blag, čednosten, pobožen rod bi prebival na zemlji, sami angelji v človeški podobi bi živeli na zemlji!

Toda kaj, ker temu ni tako! Skušnja nas uči in sami vidimo in skušamo vsaki dan, kako poredna je mladina; vedno gostejše so tožbe, da mladina nima veselja ne do poduka, ne do molitve, in čem starejša je po letih, tem nepokorniša, tembolj surova in divja; da ne raste v modrosti, marveč v norosti. — Kdo je pač kriv te žalostne, pa vendar resnične spremembe pri mladini?! — To vemo, da se brez vzroka nič ne zgodi na svetu; vse, kar se zgodi, ima kje svoj vzrok, bodisi nam znan, ali neznan. Tudi sprijenost in spačenost mladine ima svoje vzroke. Ko bi se ti vzroki odpravili, bila bi tudi mladina boljša. Da se pa odpravijo, treba jih je poznati! Toraj vam jih hočem danes nekaj imenovati. So pa ti vzroki pri mladini sami in pri družih. Vsak po svoji moči pa naj skrbi, da se odpravijo, potem bo mladina boljša in dosledno tudi človeški rod boljši in srečnejši, kajti spri-

jenost in spačenost in hudobija človeška, je tudi njegova nesreča!
— Začnem pa v imenu Jezusovem!

1. Prvi vzrok spačenosti otroške je iskati v otrocih samih, zakaj po prvem grehu je vsak človek bolj k slabemu, kot dobremu nagnjen. In to nagnjenje k slabemu raste tudi z leti. V otroškem srcu še ni tako močno, — pozneje prihaja vedno močnejše, in veselje do dobrega vedno slabije, zlasti pri tistih otrocih, ki zane-marjajo božji nauk in se nočejo že v zgodnji mladosti učiti spoznavati Boga in njegove volje. — Vsaki človek je le takrat dober, če zvesto spolnuje dolžnosti svojega stanu; tudi otroci imajo svoje dolžnosti in te morajo spolnovati, da bodo mogli dobri in vedno boljši biti, Kristus kot mal deček in kot dvanajstletni mladeniček kaže jim s svojim zgledom, kaj je njihova dolžnost. On je rasel na modrosti. Kakor Bog ni mogel rasti na modrosti in učenosti — temveč kakor človek. Bil je v vseh zadevah ljudem podoben razven greha. Tedaj je bil, kot otrok, tudi otročje pameti, in ta se mu je razvijala, kakor se sploh še vedno godi s starostjo in leti, on je rad poslušal učnike, ki so govorili o božji postavi. Dolžnost otrok je tedaj ga posnemati s tem, da se radi učé svetih, zveličalnih resnic! Otroci, ki v mladosti ne marajo za poduk, ne spolnujejo svojih dolžnostij in ne morejo biti dobri: saj še ne vedó, kaj se pravi dober biti, ne vedó, kaj je prav, kaj ni prav, kaj se sme, ali kaj se ne sme ali mora storiti. — Taki otroci bodo sčasoma hudobni — in oster odgovor jih čaka pred Bogom; ker svoj talent zakopavajo, zadelo jih bo tisto gorjé, katero je Bog zažugal nepridnemu hlapcu, ki je svoj talent zakopal!

2. Človek pa s tem še ni dober, če ume božjo voljo in ve za pot v nebesa, temveč mora tudi božjo voljo spolnovati in po pravi poti zares hoditi. In to ravno je še težje, kot pravo spoznanje. Nam je prirojena huda poželjivost, ki nas ovira na pravi poti in ki je kriva, da hudo delamo, četudi dobro prav spoznamo! Sama učenost nas hudega ne varuje, treba nam je še druge moči, da delamo dobro! — Tega se lahko prepričamo, če opazujemo ljudi. Marsikateri so močno učeni, vse vedó, kaj je prav ali ne, pa vendar niso boljši od družih, — ravno narobe se rado zgodi, da čim bolj so ljudje učeni, zlasti v posvetnih zadevah, toliko bolj so tudi sprijeni. Zato je že učen pagan rekel: »Video meliora proboque, deteriora sequor« — (Spoznam, kaj je prav,

in tudi hvalim — pa vendarle napačno delamo.) In še celo sveti apostol narodov sam o sebi priznava to resnico, ko piše Rimljanom (7, 19): *Ne storim dobrega, kar hočem, temveč hučo, kar nočem, to delam!* — Da je tedaj človek dober, treba mu je milosti božje. Zato je tudi o malem Jezusu v današnjem evangeliju rečeno, da je milost božja bila pri njem. Dolžnost mladine in sploh dolžnost vseh je, da z leti rastemo v spoznanju božjem, pa tudi, da rastemo in dovezemamo v pobožnosti, v lepem bogoljubnem vedenju; toraj ni dosti, da samo likamo um, temveč moramo blažiti tudi srce, moramo biti vedno bolj pobožni, pravični in popolni! — K vsemu temu nam je pa treba milosti božje. Da pa to milost od Boga zadobimo, moramo se pa zvesto in skrbno posluževati vseh pomočkov, s katerimi si jo moremo od Boga izprositi. Ti pomočki pa so molitev, služba božja, božja beseda, prejemanje sv. zakramentov, branje pobožnih bukev itd. . . . Mladina pa, ki opušča molitev, službo božjo, prejemanje sv. zakramentov . . . ne bo dobra, in ne more biti dobra, temveč sprijena. Pri otrocih, ki nočejo moliti, v cerkev hoditi, sv. zakramentov sprejemati itd. ni modrosti in tudi ne bodo rastle ne v milosti pred Bogom — ne pred ljudmi! — Od tod toraj prihaja tolika sprijenost, surovost, divjost in hudobija — in dosledno tudi nesreča med mladino, ker ne mara za pomočke, s katerimi bi se lahko posvetila in poblažila; zato ima pa hučo poželenje in greh — ali pa satan — toliko moč nad njo, da mu, če tudi nehoté, vendarle služi!

II. So pa še drugi vzroki spačenosti mladine, ki ne izvirajo toliko iz nje same, temveč od zvonaj, od družih, kateri bi morali pregrešni ogenj v njej gasiti, — pa ga še-le podžigajo, in ti so: grdo besedovanje in pohujšljivi izgledi, — ali pa še celo zapeljevanje odrasčenih. — Postavite si pred oči pridnega otroka. Ko bi ta nikdar nič slabega ne slišal in ne videl od svojih bolj odraslih bratov ali sester, poslov, in družih, — temveč le dobro; če bi povsod videl le lepe izgledne pobožnosti, gorečnosti do dobrega, sramožljivosti, pokorščine, tihote, miroljubnosti, zmernosti itd.; kaj mislite, da bi ta ne bil ravno tako dober, kakor njegova okolica? Toda žalibog! kaj vse vidijo in slišijo ubogi otročiči?! Grde besede, ostudne kletve, zasramovanja in objedanja duhovnov in njihovih besedij, zaničevanje in norčevanje iz pobožnosti in čednosti; vidijo zglede: nemarnosti v molitvi, v službi božji, v prejemanju sv. zakramentov, nezvestobo in sto in sto družih slabih zgledov; kaj čuda, če potem tudi otrokom odpade veselje

do molitve, do spovedi, do sv. obhajila, do goreče pobožnosti, in da ne mislijo več na vsepričujočega Boga, ker se tudi odrasli vedejo tako, kakor bi Boga ne bilo! — Ena grintova ovca — eno gnjilo jabelko — spridi sto družih!

Vrh tega pa, da otroci pri odraslih veliko slabega slišijo in vidijo, je pa premnogo tudi tacih, ki mladino v greh zapeljujejo bodisi z žuganjem ali obljubami. Nevedni in boječi otroci jim radi verjejo in jih ubogajo ter tako svojo nedolžnost pokopljejo, med tem ko njihovi angelji varuhi žalujejo!

Gorjé takim hudobnežem! Kristus sam takim hudobnežem žuga gorjé, rekoč: gorjé svetu zaradi pohujšanja, boljše bi takim bilo, da bi ne bili nikdar videli belega dneva, da bi nikdar rojeni ne bili; boljše, da bi se jim obesil mlinski kamen na vrat, in da bi se bili potopili v globočini morja, ker oni so morilci neumrjočih duš, za katere je Kristus trpel in umrl: oni so prava kuga v svojem kraju!

III. Pa vse to hudo bi ne prišlo nad mladino v toliki meri, vse slabe besede, pohujšljivi izgledi in sladka in priliznjena zape-ljevanja bi jim ne škodovala toliko, ko bi bolj nanje pazili tisti, ki imajo sveto dolžnost za mladino skrbeti. Zatorej rečem, da prav važni vzrok otroške sprijenosti je lenoba in zanikrnost starišev samih, ali pa onih, kateri so ali bi imeli biti namestniki starišev!

Sv. evangelij pravi: *Med tem, ko so ljudje spali, je prišel sovražnik in je vsejal ljuliko med pšenico.* Vidite, stariši, taka je. Če vi ne boste čuli in skrbeli po noči in po dnevu, kaj počno vaši otroci, bodo se vam spridili. Vi ste namestniki Božji pri svojih otrocih. Bog, ki vam jih je dal, bo tudi nedolžne tirjal iz vaših rok; če mu pa ne boste mogli nedolžnih nazaj dati, boste morali tudi zaradi otrok in z otroci vred trpeti. Očak Jakob je poslal svojega nedolžnega Jožefa za brati pogledat, če kaj napačnega ne počno na paši! — Ali tudi vi kaj pogledate, kaj vaši otroci počno, kadar so sami ali na paši, ali po hišah — po noči in po dnevu? Vi skrbno zapirate kleti in hleve, da ne pride tat, ali da vam kdo živinčeta ne vkrade — koliko bolj bi morali še-le skrbni biti zaradi svojih otrók, da vam jih ne oropa nedolžnosti! Ko bi bili vi bolj nezaupljivi do svojih otrók, lahko bi se z lastnimi očmi prepričali, da dostikrat niso vaši otroci tako nedolžni, kakor vi mislite. Vi jih imate za nevedne in nedolžne, zato jih pustite hoditi brez potrebe po vasi, po hišah — in jim ne zamerite, če jih zvečer

ali sploh o pravem času ni domov; pošiljate jih o nevarnih urah po nevarnih potih, in nič nimate zoper to, četudi fantje zavoljo vaših deklet hodijo k vam v hišo vasovat. Vedite, preljubi stariši, da spačenost otrok pride iz majhnih početkov, katerih vi ne ustavljate. Otroci ne postanejo kar naenkrat, od danes do jutri, hudobni, temveč polagoma. Zatorej tudi vi lahko spoznate, kako napačno ravnate, če zapazite pri otrocih kako laž, kako tatvino, kak prepir, in sovraž, kako kletvico, pri odraščanih nečimerno nošo, pa ne posvarite — ne kaznujete precej! Pride čas, kakor n. pr. predpust, pa pravite, sedaj že smejo malo poplesati in poskočiti, ker so mladi itd. Vprašam vas pa, ali morete vi satančku ukazati, da bi ravno takrat ne prišel v srce vaših otrok, iz katerih bi potem več ne hotel? — Vsaka reč ima svoj začetek, tako tudi sprijenost in hudobija otrok; in če se ji precej v začetku pot in vrata ne zapahnejo, jo je pozneje težko ustaviti. Voda, katera je svoje struge raztrgala in polja poplavila, ne dá se ugnati nazaj; poprej je bilo treba »graben« dobro omejiti, da čez ne sili! Glejte, tako je treba vedno sproti in precej nerodnosti pri otrocih ustavljati, braniti — posvariti — podučiti, kaznovati! Na svetu ni noben človek tako v dobrem utrjen, da bi — od vseh strani od grešnih priložnostij obdan — ne mogel grešiti, zatorej pravi sv. Duh: *Kdor nevarnost ljubi, v nevarnosti pogine!* — In Kristus sam je rekel: *Kdor stoji, naj gleda, da ne pade!* — Stariši tedaj morajo biti bolj modri, kakor otroci; pa so mnogokrat še bolj slepi, nič hudega ne mislijo, dokler se ne zgodi! — potem je pa vse prepozno svariti in hudo ustavljati!

Pa žalostno dovolj je, da je od druge strani takih očetov in mater veliko, ki ne zanemarjajo le te dolžnosti svoje, jih ne učijo potrebnih verskih resnic, temveč še sami otrokom k padcu, k hudobiji pomagajo! In to ali naravnost z besedo, največkrat pa z zgledom! — Premnogi stariši sami pobožnost malo cenijo! Kako bo pač otrok pobožen, ako stariše malokdaj, ali nikoli ne vidi moliti, ne pred jedjo, ne po jedi, ne zjutraj, ne zvečer? Kako bo imel veselje do cerkve in sv. zakramentov, če stariši sami v cerkev ne hodijo in jih otroci nikdar ne vidijo pri mizi Gospodovi? — Kako bo imel otrok veselje do poslušanja božje besede, če stariši sami zdravega nauka ne morejo trpeti, ter si po svojih željah učencikov iščejo, kateri jim ušesa zgačejo, in če svoja ušesa obračajo od resnice proč k basnim in kvantom.

Tako sem vam danes, ljubi poslušalci, imenoval nekaj, toda ne vseh vzrokov, odkod pride sprijenost mladine. Deloma jo zadolžé otroci sami, deloma pa drugi. Sklep naj bo kratek tale: Vi, otroci, kakor stariši, bodite, če že ne enaki, vsaj podobni sv. družini. Otroci, vi posnemajte malega, nedolžnega Jezusa, vi stariši pa skrbite tako za-nje, kakor sta Jožef in Marija za Jezusa — in potem bote dobri in srečni otroci vi — in z vami bodo zadovoljni in srečni vaši stariši. Amen.

Andr. Šimenc.

Pogled na slovstvo.

A.

1. **Knjige družbe sv. Mohorja za leto 1894.** Kakor vsako leto, tako smo tudi letos težko čakali knjig, katere razpošilja med svet družba, katera gospoduje Slovencem od tam, kjer so sedali nekdanj njih vojvodi na kameniti stol pri Gospi Sveti. In tako nalogo — pravdo braniti vdove — si je zastavilo to društvo; ne sicer z mečem jeklenim, pač pa z mečem po veri razsvetljenega uma — širiti prava načela v Slovencih in braniti naš narod béde, kažoč mu, kaj ga tepe, kaj mu prija.

a) Prva knjiga izmej letošnjih je prva, ki je prišla iz novega doma in brez dvojbe tudi prva, kateri mej društvnicami doslej ni še družice. To so krasne ilustrovane „Zgodbe“. Podaje nam ta prvi snopič sveto povest od stvarjenja sveta do Izaaka. Gospod pisatelj piše jako kritično, ali vendar strogo pazi, da se ne bo ljudstvo moglo izpotikati. V lepo soglasje družji razodenje in vedo. Precej v uvodu mej drugimi jako koristnimi vprašanji zelo spretno in poljudno razloži, kaj je to; knjige so spisane po navdihnjenju sv. Duha. To je potrebno, ker se o inspiraciji dostikrat premalo vé. Prevod je lep, zvršen po vulgati. Dobro je, ker so sveto-pisemska mesta tiskana debelejše. Razvidnost je mnogo večja. Lepo se poda premišljevanje, ki je pritačeno marsikaterim zgodbam. Tako ima hrane dovolj um in srce, in hkrati olikančevo ali prostakovo. Da pa tudi domišljija ne ostane brez užitka, zato skrbe zares z večine mojsterske slike. In prav zato, ker večina dobrih prevladuje, pregleda se lahko kaka malenkost, uvažujoč, da bodo te podobe posebno mnogo in radi gledali otroci (stran 59, angelček pod Božjo levico). Navajeni smo bili tudi zapovedi božje imeti tako razdeljene na tablah, da obsega prva le tri (zapovedi do Boga), druga pa ostalih sedem (do bližnjega).

b) Druga knjiga je Slomšekov molitvenik za dekleta: „**Krščansko devišstvo**“. Kaka knjiga da je to, pové dosti ime Slomšek. Da je pa z njo ljudstvu zelo ustrezno, to vé tisti, ki se na kmetih prepriča, kako želi ljudstvo mašnih knjig in pogosto je to pogoj, da ostane naročnik zvest družbi.

c) **Umna živinoreja.** Slovenskim gospodarjem v pouk popisal Franjo Dulár, okrožni zdravnik. — I. knjiga. Kako se domača živina zdrava ohrani.

Pisatelj v prvem delu splošno govori o vplivu zraka, vremena in podnebja na živalsko zdravje. Razpravlja o krmljenju, raznovrstni živalski klaji, kako se mora krma pripravljati in mešati, o škodljivi in izprijeni krmi in kako je zbolj-

šati pokvarjeno klafo. — V drugem delu poučuje bralca v negovanju zdravja pri posameznih živalih in to pri konju, govedu, ovci, kozi in svinji. Naposled podaja nam še kratka pravila, kako ohraniti živalsko zdravje.

Pisatelj piše jako poljudno in pregledno. Sem in tje vpleta poleg naukov tudi slučaje, ki jih je v svojem praktičnem življenju doživel. Z veseljem pozdravljamo to delo, ker smo že pogrešali te vrste knjigo. — Gospodu pisatelju želimo samo, da bi nam še mnogo takih podučnih in prav koristnih del mogel podati.

d) Čilenška **Škodljivih rastlin** je že tretji snopič izšel in še se nam obeta. Ne moremo reči, da bi delo ne bilo hvalevredno in temeljito, ali zdi se nam — vsaj za ta naslov — preobširno. In naslov je brez dvojbe preširok pojem, kakor ga smatra gospod botanik. Treba bi ga bilo dobro pojasniti; sicer se mora res začuditi, če človek bere, da je motovilec, vijolica škodljiva! Ko bi se v enem zvezku podale vse rastline, ki zares škodujejo človeku, živali in polju občutljivo, pridobila bi knjiga mnogo na praktični vrednosti. Tako pa glej po hišah in išči, koliko knjig boš našel prerezanih. Ali ta nesreča ni brez sreče. Odpri letošnji snopič na str. 309 in beri in strmi, kako da se more nahajati Darwinova teorija — ne trdimo preveč — v knjigi, ki izhaja pod zaglavjem družbe, ki je ob enem cerkvena bratovščina? Stavki: „Človeški rod ni stopil na svet, kakoršen je zdaj, ampak nekako divji je taval po materi zemlji . . . z gorjačo in kijem . . . blodi loveč — podoben krvočni hijeni . . . kakor plenoželjna zver voha in sledi, kakor kača se zvija po zemlji, da bi kakor ljuti tiger napadel tura ali jelena, z njegovim mesom si krepki telo za poznejše moritve in z njegovo krvjo sesa v sebe nove divjosti . . . in iz te divjosti se je dvignil do vere, na podlagi stebela in klasu!“ Gospod pisatelj, kako se je dvignil s klasom, če je od dne do dne vsrkaval novih divjosti? Če je bil človek tak, kakor trdi g. ptujski profesor, ne bi ga bilo dvignilo iz tega stanja nobeno deblo in niti ječmenega klasu resa ni tako ostra, da bi mu bila slekla tigrovo naravo! Morda je bil tu pa tam eksemplar vaše podmene, ker se je odcepil od človeštva. In sam se ni dvigal, marveč pogrezal, čeprav ima človek istinito zmožnost, da pride do pravega spoznanja, ali nikdar je zaradi zaprek ni udeležstvoval. Tako pravi kanon koncilov in drugače uči g. pisatelj, kateremu pa še ni toliko zameriti, kakor možem, ki so na čelu družbe. Saj se v modernih šolah g. pisatelj ni imel prilike družega naučiti. S tem se je dalo narodu veliko pohujšanje in če zagovarja medicinec darvinovo teorijo, pritegnil mu bo prav lahko priprost kmet, ki bi verjel Mohorjevi knjigi, in bi ne znal sam uganiti, da je taka pisava sama strupena — „škodljiva rastlina“. Ergo: Videant consules!

e) **Večernice** — ta najbolj zaželena družbina knjiga — imajo letos raznovrstno, bolj podrobno vsebino. Najdaljši spis je „Turki na slov. Štajerskem“. Pisatelj hoče z njim vzbuditi v Slovencih ljubezen do tolikrat stiskane domovine, pa vselej rešene po krepkih pradedih. — Dobro je, da zvmemo kaj zgodovinskega o roparskih napadih, ker med ljudstvom živi mnogo pripovedk in prigodb iz one dóbe. Mnogo bi pridobil spis, če bi bil jezik nekoliko bolj opiljen. Nemčizni „stori jih srdite“, „pot je stala odprta“ je že davno odklenkalo.

„Pogreb na morju“ ni povest, kakor je tiskano. Prigodba na morju bi se reklo temu spisu, ki nima baš drugega smotra, kakor pokazati, da so mornarji tudi poštene duše. Druškovič želi pokópan biti ob morju, da bi valovi pluskali nanj. Menda vendar bolj želi blagoslovljene zemlje. Taki grobi so preromantiški. „Ni krka, ni rka“ ni slovenski.

„S spanjem in sanjami“ je spretno združil g. Štrukelj „utile dulci“. Marsikako zrno bo dobil bralec, pa tudi smejal se bo, da ga ne bo premagal spanec, čeprav bo ves v spanju in sanjah.

G. Žaljskega povest „Čujte in molite, da ne padete v izkušnjava“, bo imela velik učinek na ljudstvo. Slikano je duševno stanje človeka, ko krene prvič s prave poti ter čimdalje bolj zagaža v zlobnost. Vendar je marsikaj pretiranega. Pavle omedli pod lipo, ker mu Mušič grozi. To je malo prehudo. Tako hitro se vendar ne omedleva, čeprav je bilo notranje stanje zelo razburjeno. Tudi dvajsetletni mladenič niso več fantiči, marveč fantje ali pa fantini. Jezik je pa gladek.

Pripovedki Radinskega in zgodovinske povestice J. St.—jeve bode bralo ljudstvo z veseljem in ne brez prida. Na str. 135 se mora brati mesto „riba“ „vidra“, sicer bi kdo mislil, da je vidra riba.

f) Tudi **Koledar** je prišel novo oblečen iz novega doma. Naslovni list je zares lepši in dovršenejši slikan. Večja oblika mu tudi pristuje. Prav je, da so pridejana imena posameznih mesecev v drugih slovanskih jezikih. Čelo posameznih mesecev pa ni tako lepo, kakor je bilo poprej. In ker smo pri slikah, omenimo, da bi bilo bolje, da bi sliki na str. 54 in 51 odpadli. Zakaj, vedel bo vsak, kdor je kedaj opazoval otroke, kako gledajo podobe. (Tudi take noše, ki je na str. 17., niso drugod vajeni.) Druge podobe so pa v obče jako dobre.

Vsebina je zopet zelo različna, kakor vsako leto. Krasno je g. Opekovo pismo z Rima. Človeka ogreje prav tisti ogenj, kot je ogreval navdušene množice od tisti priliki. „Praydar“ izpod znanega peresa Podgoričanovega je prav lepa slika. Življenjepis M. Majar-ja bo zanimal in prav tako Josip Freuensfeldov in A. pl. Valenčičev. Še bolj se bode pa veselilo ljudstvo spisov, „Afriška sužnost“ in „Razgled po katol. misijonih.“

Skupno moramo pa omenjati o povestih to-le: Preveč se vse križem tožarijo, in pijejo. Kakor da bi samo te dve rani imel naš narod in te dve tako silni! Ima jih, ali na vse zadnje vendar leposlovje že ni leposlovje, če smo samo v pisarnah, pri orožnikih, v beznicah, bojih in pobojih, ječah in po jarkih. Ena povest takega žanra se bere z zanimanjem, če so pa vse take, predsedal.

F. S. F.

2. Nevesta Kristusova, ali podučna in molitvena knjiga za pobožne krščanske device. Poslovenil B. Bartol, župnik. Šesti natis. Z dovoljenjem visokočastitega ljubljanskega knezoškofijstva. V Ljubljani 1894. Založila Katol. Bukvarna; natisnila Katol. Tiskarna. — Cena v usnji 1 gld. 24 kr., z zlato obrezo 1 gld. 70 kr. — Če le o katerem slovenskem molitveniku, reči moramo o tem, da je dobro prebil svojo preskušnjo. V premnogem številu je že romal po rokah bogoljubnih slovenskih deklet ter jih varoval hudega, utrjeval v dobrem in jih navduševal za čimdalje večjo popolnost. Ko sem pregledaval obilno in raznovrstno tvarino, mislil sem si, koliko dobrega je že storila po Slovenskem ta knjiga; koliko pa še lahko koristi, ako se še pridneje razširja! Kako lepo in blagodejno posvečujejo lahko dekleta in žene nedelje in praznike s to zlato knjigo v rokah! Nekaj časa lahko molijo, nekaj časa premišlujejo ali prebirajo prelepe nauke, ki so spretno razvrščeni med molitvami; v tem pa imajo dvojen dobiček: obvarovane so greha, ki ga sprijeti svet, žal res, največ stori ravno o Gospodovih dneh, množijo si z molitvijo in premišljevanjem zasluge v nebesih ter svoje srce navdajejo z novo močjo, z novim pogumom, da se bodo v nastopnem tednu zopet hlabro vskovala zoper vse napade raznovrstnih skušnjav.

Knjiga je razdeljena v osem delov: 1. o sv. molitvi; 2. o vsakdanjih duhovnih in tudi posvetnih opravilih in vajah deviških; 3. o spovedi in sv. obhajilu; 4. molitve in kratka premišljevanja za vse praznike čez leto; 5. o pravi pobožnosti in svetosti devic, ali o potu k popolnosti; 6. Marija Devica ogledalo čednosti; 7. o deviškem poklicu; 8. svete pesmi. Tudi v jezikovnem oziru je ta izdaja mnogo popravljena. Želeti je res, da duhovni večkrat opozarjajo bogoljubno ženstvo na ta molitvenik.

3. Dobra spoved. Nauki in molitve za vredni vsprejem zakramenta svete pokore. Z dovoljenjem visokočast. knezoškofijstva ljubljanskega. Drugi natis. V Ljubljani 1894. Založilo „Katol. društvo detoljubov.“ Tiskala Katol. Tiskarna. Cena v šestih posameznih zvezčkih à 2 kr., lično v platno vezano 20 kr. — Duhovnim pastirjem je svetovano, naj o nekaterih tvarinah večkrat učijo in svarijo, ker imajo večji upliv na življenje, na časno in večno srečo; n. pr. o molitvi, milosti božji, o zatajevanju, osobito pa o vrednem vsprejemanju sv. zakramentov. Zato je dobro, da se od raznih strani pojasnjujejo take tvarine v govorih in spisih. Iz tega namena je pisana tudi omenjena knjižica, da bi se že otroci privadili najiminenitnejšemu opravilu dušnega življenja — da bi vselej vredno opravili sv. spoved. Na malem prostoru je zbrano vse, kar je praktično najbolj potrebno za vredni vsprejem zakramenta sv. pokore; povedano je ob kratkem, kaj je treba storiti, naštetje so pa tudi mnoge napake, ki se pri tem sv. opravilu tako rade urinejo. Pridejane so še navadne molitve za dan sv. spovedi (zjutranje, mašne in večerne pa spovedne molitve), tako da knjižica popolnoma zadostuje v dan sv. spovedi onim, kateri še ne hodijo k sv. obhajilu, ali pa kateri imajo navado poprejšnji dan opraviti sveto spoved, drugi dan pa sv. obhajilo. Knjižica je sicer spisana za otroke in utegne biti katehetom za podlago, kadar pripravljajo otroke za prvo spoved; a tudi odraslim ne bode brez koristi. Zato želimo, naj se o priliki ljudje opozarjajo na to drobno knjižico; prosim pa, naj bi me opozoril, ako kateri gospod zapazi kak nedostatek, da se popravi ob novi izdaji; posebej se tu zahvalim čast. gosp. Ražunu, ki mi je ob prvi izdaji storil to ljubav.

4. Krščanski detoljub. List za krščansko vzgojo in rešitev mladine. VII., 1. in 2. št. — S tem zvezkom se prične razprava „Cerkveno leto in krščanska družina“, ki se bode še nadaljevala. Menimo, da je zelo koristno in potrebno o tej tvarini večkrat govoriti in pisati; če bodo naši ljudje lepo in spoštljivo praznovali nedelje in praznike, bodo tudi lepo in pošteno živeli. — Nadaljuje se enako koristen in potreben predmet: „Kako otrokom pomagati pri učenju krščanskega nauka?“ To so nekako priproste katekeze, katere se mutatis mutandis rabijo tudi lahko v šoli pri skupnem podučevanju. — „Izgledi bogoljubnih mater“ je tudi nadaljevanje sestavkov, katere naj bi večkrat prečitala slehernna slovenska mati. Sledijo ji drugi raznoteri vzgojilni sestavki. V društvenem delu se opozarja na neko jako znamenito podjetje, ki se snuje v Ljubljani; snuje se namreč neki odbor, ki bi polagoma poskrbel učiteljskim pripravnikom neki zavod sličen Alojzijevišču. Ta misel je bolj prevdarka vredna, kakor marsikatera druga. — Priporočevaje preč. gospodom sobratom to društvo, prosim tudi nujno, naj mi pomagajo spretni pisatelji, da se častnejše in vspešnejše reši pričeto delo.

5. Vrtee. Časopis s podobami za slovensko mladino. Z novim letom 1895 bo imel Vrtec stalno prilogo „Angelček“ po eno pōlo na mesec; a cena se mu

ne zvika, marveč ostane za list in prilogo 2 gld. 60 kr. za celo leto Priloga „Angelček“ pa se bode oddajala tudi posebej po 60 kr. na leto, zato da se more v obilnejšem številu širiti med mladino. Prosimo prijatelje našega lista, naj vzamejo tudi „Vrtec“ in „Angeljčka“ pod svoje okrilje ter ga dušno in gmotno podpirajo pa priporočajo prijateljem mladine. Z združenimi močmi se dá veliko doseči. Uredništvo si bo prizadevalo na vso moč, da bode list res mičen in koristen; zagotovilo si je že pomoč več vrlih pisateljev, vabi pa še druge, naj se pridružijo našemu krogu. Naša mladina je vredna in potrebna truda naših najboljših mož. Ako bode kaj čistega dobička, uporabi se za vzgojo ubožnih otrok.

B.

1. Katechismus des katholischen Eherechts von J. Weber. Vierte Auflage, besorgt von Dr. Conrad Elser, Kaplan an der Anima in Rom. Augsburg. B. Schmid'sche Verlagsbuchhandlung. 1894. 8°. Str. 261. Cena 1 gld. 30 kr. — To zakonsko cerkveno pravo je na dobrem glasu, ker je kratko in rabno. Ni dolgo, ko so prevedli delo tudi v hrvaščino in je objavili v „Vrhbosni“. Pisatelj sam, J. Weber, je umrl 15. januarja l. 1890, zato je poskrbel to izdajo njegov bivši kapelan. Zdi se mi nepotrebno navajati posamezna poglavja, ker je red v stvari isti, kakoršen je v drugih učnih knjigah. Knjiga se ozira vseskozi tudi na naš „avstrijski navod za zakonska sodišča“ in na novejšo določbe. Tako občno priznane knjige menim ni treba še bolj hvaliti in priporočati.

2. Lebensbilder aus dem Serviten-Orden. Gezeichnet und zusammengestellt von P. Bernard M. Spörr, Servitenordens-Priester der tirolischen Provinz. Mit Approbation des fürstbischöflichen Ordinariats Brixen und Erlaubnis der Ordensobern. III. Band. Innsbruck. Druck und Verlag der mar. Vereins-Buchhandlung & Buchdruckerei, 1894. 8°. Str. 656. Cena 2 gld. 80 kr. — Tu je popisanih 33 blaženih redovnic iz reda servitovskega; njim na čelu je sv. Julijana Falkonijerska. Pisatelj je zbiral gotovo skrbno gradiva za toliko življenjepisov — dva zvezka smo že oznanili —, tudi lepo je opisal tukaj junakinje krščanskega življenja; k večjemu to bi se utegnilo zdeti čitateljem, da je opisovanje le preobširno in da se pomika jako počasi naprej. Vendar lepo je, tega ne tajimo, kakor bi hotel pisatelj pokazati svojo pesniško nadarjenost. Tudi takih knjig je treba, zato bi bila gotovo marsikateremu naročniku všeč, ko bi jo poznal.

3. Philosophisches Jahrbuch. Auf Veranlassung und mit Unterstützung der Görres-Gesellschaft herausgegeben von Dr. Constantin Gutberlet, Professor a. d. phil.-theol. Lehranstalt in Fulda. 1894. 8°. Str. 474. Cena letniku, ki izhaja v 4 zvezkih, 5 gld. 58 kr. — Ta letnik ima posebno zanimive članke, ki so važni ne samo za modroslovca - strokovnjaka, ampak tudi za bogoslovca in omikanca sploh, n. pr. o duši in telesu, o izviru jezika, o pomenu kemičnih in fizikalnih atomov, o čudežih in prirodnih zakonih, o Gassendiju itd. List jako priporočamo prijateljem vede.

Dr. Fr. L.

